THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION N
WASHINGTON, D.C. 20025

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEPHONE: (312) 585-9500

Vol. LXXIII Kaina 20 c. TREČIADIENIS—WEDNESDAY, RUGPIŪTIS—AUGUST 1, 1979 Nr. 178

AUŠRA NR. 13 (53)

Gelbėkime Lietuvą nuo alkoholizmo!

Atviras laiškas

prof. dr. A. Marcinkevičiui

Didžiai Gerbiamas Profesoriau,

Už straipsnį „Kodėl žudome save?", atspausdintą š.m. žurnalo „Mokslas ir gyvenimas" Nr. 1, lenkiamės Jums su didžiausiu dėkingumu ir pagarba. Straipsnis visa apimantis, tikroviškas, pagrįstas ir rodantis gana rimtas priemones kovai su baisiom blogybėm: girtavimu ir rūkymu. Girtavimas auga neregėtais šuoliais ir veda paskui save visas ydas ir baisybes, kurios gaivališkai tarpsta bedievybės paruoštoje dirvoje. Visa Lietuva atsidūrė ant pražūties slenksčio.

Perskaičius Jūsų tokį puikų straipsnį, atrodo, reikėtų labai džiaugtis ir tikėti, kad greitai — tuoj pat pradės keistis visuomenės veidas. Deja!..

Seniai stebima, kad masės žmogų tokie straipsniai mažai paskatina kovoti prieš savo blogus įpročius. Masės žmogus netiki žodžiais! Ir Jūs tai, Gerbiamas Profesoriau, tvirtinate primindami patarlę: „žodžiai moko, pavyzdžiai traukia". Šis teiginys pats racionaliausias ieškant išeities iš tos baisios klampynės.

Ugningiausi kunigų pamokslai, nenuginčijamom mokslo teisom paremti pedagogų, švietėjų ir mokslininkų įrodinėjimai spaudoje ar paskaitose minios žmogui — „kaip nuo žąsies vanduo". O kai šeimos nariai, kovodami su girtaujančiu saviškiu, primygtinia reikalauja, remdamiesi protingiausiais visų įrodinėjimais, kad pastarasis mestų girtavimą, labai dažnai išgirsta tokį atsakymą: „Klausyti jų?! Jie kalba, bet nedaro taip! Patys geria, rūko ir dar daugiau! Tegu neieško kvailesnių už save!.. Geria, rūko gydytojai, mokytojai ir kunigai. Atstokite su savo įkyriais moralais!" Ir jauniausi vaikai, įtraukti girtuoklystėn, akiplėšiškai porina tuos pačius žodžius.

Siaubingoj nevilty leidžia dienas tėvai, kurie visom išgalėm norėtų pastoti vaikams kelią į smukimą, bet yra bejėgiai. O motinų nuotaikos yra labiau negu klaikios, kur tėvai girtuokliai ir vaikai juos seka. Šios motinos viršžmogiškom jėgom saugančios ištikimybę didžiajai Motinystei ir nepasidavę moderniajam palaidumui arba iš jo sugrįžę, už pastangas gelbėti šeimą yra baisiausiai pašiepiamos, išjuokiamos, pusprotėm laikomos savųjų ir visų plaukiančių pasroviui. Tos, kurių tikėjimas silpnesnis, netekę vilties ir pamažu prarasdamos pasitikėjimą savimi, sunkiai kovoja su savižudybės vizijom. Pasitaiko, kad palūžta —nusižudo, o kitos išprotėja. Yra savižudybių ir iš tėvų tarpo, kaip pavyzdžiui, mokytojas A. Kučinskis iš Telšių. Jis nusižudė, pamatęs, kad nebepajėgs išgelbėti sūnaus nuo moralinio smukimo.

Lietuva pirmauja savižudybių skaičiumi visoje Sąjungoje. Paminėtos savižudybės iš sąmoningų tėvų tarpo yra retesni atvejai. Savižudžiai — daugiausiai girtavimo aukos. Baisiausia, kad savižudybė pasireiškia vaikų ir paauglių tarpe, kaip ir išprotėjimai. O kiek žmonių žūsta nuo vis labiau siautėjančių chuliganų, kurie akivaizdžiai slaptųjų organų kartais net globojami.

Didėjant girtavimui, proporcingai gausėja išprotėjimai, išsigimimai, savižudybės, žmogžudystės, plėšikavimai.

(Bus daugiau)

Nuotraukoje svarbiausi sovietų politbiuro nariai. Amžiaus vidurkis — 70 metų. Vakarų sovietologai spėlioja, kuris jų pakeis menkos sveikatos Brežnevą. Konstantinas Černenko (sėdi už Brežnevo) laikomas įtakingiausiu Brežnevo patarėju.

SALT SUTARTIS NEMAŽINA PAVOJAUS

Baigiami debatai senato komitete

Washingtonas. — Valst. sekretorius Cyrus Vance vėl pasirodė senato ginkluotų jėgų komitete, kur pareiškė, kad SALT sutartis "neužmigdys" JAV vyriausybės ir ji neapleis savo šalies gynybos. Jis pats žadėjo žiūrėti, kad išlaidos ginklams būtų padidinamos 3 nuoš. per metus.

Sekretorius Vance ir JAV ginklų kontrolės bei nusiginklavimo agentūros direktorius George Seignios abu pareiškė, kad Amerika neatsiliks nuo Sovietų Sąjungos strateginių ginklų srityje, kaip pranašauja kai kurie SALT sutarties kritikai. Seignious pasakė, kad sovietams vis darant pažangą naujų raketų taiklumo srityje, kai kurios žemės lizduose laikomos JAV tarpžemyninės raketos atsidurs pavojuje, tačiau tas nereiškia, kad Amerika nebeturės atkirčio jėgos ir kad ji pateks į Sovietų Sąjungos malonę.

Wiliam Greider, vykstant SALT debatams senate, parašė straipsnį The Washington Post, kur jis išdėsto Amerikos liberalinių nuotaikų pažiūras į strateginių ginklų apribojimo procesą. Pradėjęs prisiminimais apie savo ekskursiją laivu Reino upe, autorius nurodo, kad ten pastatytos Europos karaliukų, kunigaikščių, baronų pilys, kai kurios jau 500 metų senumo, parodo, kad tie karaliukai ir baronai nesuprato, jog atėjo nauji laikai, karo veiksmuose buvo pradėtas naudoti parakas, jie vis statė naujas pilis. Truko 200 metų, kol žmonės įsitikino, kad pilys neapsaugo nuo priešo, pilys nebeteikia galios jų valdovams.

Toliau autorius kalba apie I-Pasaulinį karą, kuriame apkasų principas reiškė naują kariavimo būdą. Vien Sommes kautynėse žuvo 60,000 britų. Antrasis pasaulinis karas atnešė civilių įtraukimą į karo lauką. Miestų, kaip Londono, Hirošimos, Dresdeno bombardavimai parodė, kad paprasti civiliai tapo strateginiais taikiniais.

Branduolinis karas pradžioje buvo laikomas neįmanomu, rašo Greider. Tačiau ekspertai, politikai ir strategai dabar gaišina daug laiko tam karui planuoti. Jau atsirado "įmanomo atominio karo" propaguotojai. Neseniai Paul Nitze pareiškė senate, kad atominį karą galima laimėti praradus vos 10 ar 20 milijonų žmonių.

Žurnalistas Greider nurodo, kad atominių ginklų augimas buvo didžiausias, kada buvo pradėta tartis dėl tų ginklų apribojimo ar uždraudimo. Pradžioje Amerika turėjo 400 atominių užtaisų, o sovietai neturėjo nė vieno. Tų bombų būtų užtekę sunaikinti visą Sovietų Sąjungą, žmones, fabrikus, medžius, šunis ir meškas, rašo autorius. Kada 1972 m. buvo pasirašyta SALT I sutartis, mes jau turėjome 3,000 bombų. Dabar, 1979 m. jau turime apie 9,000 sprogstamųjų užtaisų. Iki 1985 m., kada diplomatai padovanos SALT III, turėsime jau apie 18,000. Tai kokia čia apsiginklavimo riba? Sovietų bombų ir raketų skaičius per tą laiką dar daugiau augo. Autoriaus nuomone, sutarties atmetimas ir po to galimas santykių įtempimas būtų naudingas tuo, kad pasaulio žmonės suprastų kokia grėsmė, koks pavojus gresia pasaulio gyventojams.

Kinija dalyvavo Vietnamo kare

Pekinas. — Paskutinėje Kinijos — Vietnamo derybų sesijoje įvyko įdomus ginčas. Vietnamo atstovui pradėjus kaltinti Kiniją, kad ji nori užgrobti Vietnamą, kinų delegatas atsikirto, kad ji tą būtų galėjusi atlikti Vietnamo karo metu.

Kinijos delegatas spaudai paaiškino, kad Kinija buvusi nusiuntusi į Vietnamą apie 300,000 kareivių tarp 1964 ir 1971 metų. Vienu metu Kinija turėdavo Vietname apie 50,000 vyrų. Jie tarnavo priešlėktuvinėje artilerijoje, tai sė kelius, tiltus, geležinkelius, laikė tiekimo kelius atidarytus 1,000 kinų Vietname žuvo, nors jie nebuvo naudojami Pietų Vietname, keli tūkstančiai buvo sužeistų.

Tai pirmas atvejis, kad Kinija pripažino, kad jos personalas dalyvavo Vietnamo kare. Dar ir šiandien tūkstančių kinų kaulai ilsisi Vietnamo žemėje. Ar tai padaryta "aneksuoti Vietnamui", klausė Kinijos delegatas Yang Gongsu?

Diplomatų šeimos bėga iš Kabulo

Afganistanas tapo "sovietų Vietnamu"

New Delhi. — Vakar pirmoji grupė amerikiečių diplomatų šeimų išskrido iš Afganistano sostinės Kabulo į New Delhi, Indijon. Šią savaitę bus išvežta apie 100 amerikiečių, nes Kabule pasidarė nesaugu, gyventojams vis plečiant sukilimą prieš komunistinę Afganistano vyriausybę.

New York Times rašo, kad Afganistanas jau nuo Aleksandro Didžiojo laikų buvo Vakarų — Rytų varžybų arena, tačiau afganai yra pagarsėję savo laisvės ir nepriklausomybės gynėjai. Gyventojai, susiskaldę gentimis, labai sunkiai asimiliuojami. Jei jie įtaria, kad svetima šalis juos bando pavergti, jie kovoja. Pagrindinės afganų gentys: patanai, tadžikai ir uzbekai yra 99 nuoš., karšti musulmonai, juos dalinai inspiruoja Irano įvykiai, kur islamiškas fundamentalizmas nušlavė nuo sosto šachą. Daug investavusi Afganistane Sovietų Sąjunga dabar pakliuvo į panašią padėtį, kaip Amerika Vietname.

Stebėtojai mato, kad Afganistano komunistinis režimas, su Taraki priešaky ir sovietų patarėjai, kurių yra apie 6,000, visiškai nustatė prieš save gyventojus, nors kai kurios žadėtos reformos buvo sužavėjusios dalį afganų. Politinių priešų persekiojimas, žudymas ir kalinimas atidarė ir jiems akis. Jei ne sovietų ginklų ir kareivių investavimas, Taraki vyriausybė seniai būtų nuversta, nes komunistų vyriausybė išėjo prieš tradicines afganų vertybes: nacionalizmą, jų kultūrą ir religiją. Viduriniųjų klasių likvidavimas, kalinimas parodė tikrąjį komunizmo veidą, iš savo šalies pabėgo apie 200,000 afganų.

Komentatoriai pripažįsta, kad Sovietų Sąjunga atsilikusiame, neturtingame Afganistane nieko nelaimėjo, tačiau jis gali būti reikalingas kaip bazė ateities įvykiams. Afganistano komunistinė valdžia ir kadrai galėtų būti labai naudingi, kada ateis laikas perimti į komunistines rankas Iraną. Iš Afganistano būtų lengva kurstyti Pakistano baluchų genties neramumus. Tuo keliu būtų galima pradėti Pakistano suskaldymą ir perėmimą. Pridėjus dar sovietų įtaką ir bazes Etiopijoje, Pietiniame Jemene ir Irake, sovietai būtų apsupę svarbius Viduriniųjų Rytų naftos laukus ir naftos transporto kelius.

Laikraštis stebisi prezidento Carterio vyriausybės tylėjimu dėl įvykių Afganistane. Įvykiai ten ne tik gresia Viduriniųjų Rytų pastovumui, tačiau vyriausybė tyli ir dėl 6,000 politinių kalinių sušaudymo Kabule, tyli dėl gyventojų persekiojimo, nuosavybės atiminėjimo, žmogaus teisių laužymo.

Sunaikinus Afganų kariuomenės senuosius kadrus, jauni, nepatyrę karininkai, kuriuos pastatė komunistų valdžia, neturi kariuomenėje autoriteto, vis daugiau atsiranda dezertyrų, kareiviai nešaudo į sukilusius savo brolius, todėl sukilėliai valdo daugiau kaip pusę Afganistano.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Apaštalų Sosto delegacijai Ženevos konferencijoje Indokinijos pabėgėlių klausimu vadovavo Bažnyčios Viešųjų Reikalų Tarybos vicesekretorius lietuvis prelatas Audrys Bačkis. Liepos 21 d. konferencijos posėdyje jis pasakė ilgesnę kalbą, išdėstydamas Bažnyčios pažiūrą į pabėgėlių problemą. Jo kalbos turinį atpasakosime vėliau.

— Ketvirtadienį prasideda kongreso darbų vieno mėnesio pertrauka — atostogos.

— Vakar Europos rinkose aukso kaina nukrito žemiau 300 dol. uncijai.

— Cambridge, Mass. užsidegė viešbutis, 10 žmonių žuvo, 60 — sužeistų.

— Valstybės departamentas pareikalavo, kad Čekoslovakija praneštų, kur yra 3 suimti jauni amerikiečiai, kurie bandė įvežti šv. Rašto knygų. Jaunuoliai suimti liepos 3 d.

— Trijų JAV darbo unijų vadai paskelbė remią perrinkimui Carterio-Mondale kandidatūras. Unijos turi 3.2 mil. narių.

— Vakar nauja Indijos vyriausybė iš 19 ministrų turėjo pirmą posėdį. Šeši ministrai yra buvę premjerės Gandhi kabinete.

— New Yorke iš kalėjimo sąlyginai paleistas kalinys prisipažino nužudęs per metus laiko 20 žmonių, iš jų 8 — Kalifornijoje.

— Izraelio aukščiausias teismas atmetė arabų skundą dėl jų žemės konfiskavimo naujoms žydų stovykloms steigti.

— Valstybės departamentas pareiškė, kad bus svarstomas neoficialus Nikaragvos ginklų prašymas, tačiau šiuo metu svarbesnė humaniška parama.

— Amerikos darbininkų darbo našumas per antrąjį šių metų ketvirtį nukrito 3.8 nuoš., paskelbė darbo departamentas.

— Tarptautinė oro susisiekimo bendrovių konferencija Ženevoje nutarė pakelti keleivių ir prekių transporto kainas tarp 9 ir 15 nuoš.

— — —

Britų komonvelto konferencija

Lusaka. — Zambijoje šiandien prasideda britų buvusių kolonijų, vadinamo komonvelto valstybių vadų konferencija. Atvyko Britanijos premjerė Margaret Thatcher. Jai teks sunkus uždavinys paaiškinti Afrikos atstovams savo vyriausybės pažiūras į naują Rodezijos — Zimbavės vyriausybę. Konferencijoje turi dalyvauti 41 valstybės atstovai Sesija atidarys Britanijos karalienė Elzbieta.

UGANDOJE ILGAI NEBUS TVARKOS

Žudymai, plėšimai verčia ilgėtis Amino

Kampala. — Pasaulį pasiekė žinia, kad liepos 16 d. Ugandoje buvo nužudytas katalikas misijonierius, kunigas Hans Tauber, jau 26-rius metus apaštalavęs Ugandoje. Netvarka, plėšimai ir žudymai Ugandos sostinėje Kampaloje ištuština miesto gatves jau 6 val. vakare. Nuvertus diktatorių Aminą, jo kariuomenei ir policijai išbėgiojus, nieko neliko, kas palaikytų tvarką. Namuose piliečiai irgi nesijaučia saugūs, nes ginkluotų vyrų gaujos įsilaužia, apiplėšia, neretai iššudo gyventojus.

Naujoji Ugandos vyriausybė neturi lėšų mokėti kareiviams ar policininkams algų, todėl plėšikų eiles dažnai sudaro patys Ugandos ar Tanzanijos kareiviai. Mulago ligoninėje Kampaloje per dvi savaites įsibrovėliai nušovė keturis daktarus.

Šalia plėšikų ir žmogžudžių, vyksta atskirų genčių susikirtimai, vakarinėje Ugandos dalyje pikti žmonės iššudė visus musulmonus, kurie rėmė Aminą. Koboko, iš kur Aminas kilęs, kaimo gyventojai suvaidino priėmimą išlaisvinimo kariuomenei. Jie padarė daug alaus ir kitų gėrimų, kuriais vaišino atžygiavusį kareivių dalinį. Po šio „pergalės baliaus" apie 100 kareivių mirė skausmuose, kiti apako.

Nepataisoma žala daroma laukinių žvėrių rezervatuose, kuriuos mėgdavo lankyti užsienio turistai. Pasitraukdami nuo puolančio priešo, buvusios Amino kariuomenės kareiviai iššaudė tūkstančius žvėrių, kurių mėsą naudojo patys ar pardavinėjo kaimų gyventojams.

Išbėgiojus Amino valdininkams ir pareigūnams, atsirado specialistų trūkumas. Sugedo Kampalos miesto kanalizacijos valymo įrengimai, nešvarumai eina nevalyti į Viktorijos ežerą, medicinos specialistai sako, kad užkrėstas vanduo, pompuojamas į miesto vandentiekio sistemą, gali sukelti epidemiją. Kai kur Ugandoje gresia badas, kai kurių produktų jau senai nėra. Trūksta ir vartotojų prekių, muilo, įvairių vaistų.

Politinė Uganos ateitis neaiški. Kai buvo Aminas, prieš jį kovojo 22 politinės grupės. Dabar, Aminą pašalinus, jos kovoja tarp savęs. Aukštieji naujos valdžios generolai sudaro armijas iš savo genties narių. Laukiama susikirtimų tarp štabo viršininko armijos ir gynybos ministro jėgų. Kai kurie ministrai linkę įvesti Ugandoje „socializmą", kiti pasisako už demokratinę sistemą. Kol nepaaiškės vyriausybės sąstatas ir kryptis, užsienio valstybės neskuba su taip reikalinga parama. Ugandos vyriausybė paskelbė, kad iki metų galo jai reikės nemažiau kaip 670 mil. dol. paramos.

Irano Bachtiaras atvyko į Paryžių

Paryžius. — AP agentūra paskelbė iš Paryžiaus, kad Prancūzijon atvyko buvęs Irano premjeras Shahpur Bachtiar. Jo atstovas, kuris prašė pavardės neminėti, paskelbė, kad Bachtiaras išstatys kandidatūrą Irano konstitucinės asamblėjos rinkimuose, kurie įvyks rugpiūčio 3 d. Bus renkami 73 atstovai, kurie išdirbs konstitucijos planą. Bachtiaras dingo Irane vasario 12 d. Niekas nežinojo, kur jis slapstosi. Irano revoliucijos vadai laiko jį savo priešu. Manoma, kad Bachtiaras į Prancūziją atvyko iš Šveicarijos.

Vienos viršūnių konferencijoje Brežnevas kalbasi su Černenka. Izraelio Hebrajų universiteto prof. Michailo Agurskio žiniomis, tuo metu, kada Brežnevas buvo Dniepropetrovsko apygardos komunistų partijos sekretorius, Černenko vadovavo miesto NKVD įstaigai. Muenchene 1958 m. išleistoje rusų emigrantų knygoje "Jezovščina" rašoma, kad tarp 10-ties kalinių žudytojų buvo pagarsėjęs ir Černenko.

Apie šaknų ieškančius amerikiečius

New Yorkas. — Liepos 30 d. New York Times spausdino Craig R. Whittney straipsnį: "A Search for Roots Draws U. S. Visitors to Lithuania". Jis aprašo susitikimą su lietuvių kilmės amerikiečiais ir kanadiečiais, kurie atvyko aplankyti savo tėvynės Lietuvos. Valdžios pareigūnams šitokie apsilankymai padeda iškelti Sovietinės Lietuvos vardą, nes ji padarė neabejotiną ekonominę pažangą nuo IIjo Pasaulinio karo, kada Sovietų Sąjunga Lietuvą aneksavo, rašo jis.

Autorius rašo, kad Lietuvos istorija padaro Lietuvą sunkia ir kontroversine vieta dar dabar. Amerika dar oficialiai nepripažįsta Lietuvos kaip Sovietų Sąjungos dalies. Paminėjęs kelias turistų pavardes ir ką jie pasakė, autorius leidžia spręsti, kad jis susitiko su Kanados ir JAV "pažangiaisiais", nors vienas jų pasakė: Mano sesuo sako, kad ji 10 metų buvo Sibire, tačiau nesako už ką. Ji nenorinti apie tai kalbėti.

Sovietų pareigūnas paaiškinęs korepondentui, kodėl turistams neleidžiama važiuoti į kaimus. Gal tie suvaržymai būsią atšaukti, kai bus užbaigta SALT sutartis. Tuo jis davęs suprasti, kad turistų neleidžia į raketų rajonus.

Autorius nurodo, kad turistai pradėjo lankyti Lietuvą nuo 1960 m. ir šią vasarą jau buvo 800 iš Amerikos. Su paprastais turistais lengviau dirbti, pasakęs Povilas Likša, nes jie eina, kur juos siunčiam, o šie lankytojai prašo leisti važiuoti į gimtąjį kaimą, ir mes nevisada tą galime leisti. Likša nusiskundęs, kad kanadiečiai įbaugino, kad jie bus sulaikyti, nes gimė Lietuvoje, tačiau tas esą ne taip lengva.

KALENDORIUS

Rugpiūčio 1 d.: Alfonsas, Viltė, Vainibutas, Lėtutė.

Rugpiūčio 2 d.: Euzebijus, Teodota, Tugaudas, Varpūnė.

Saulė teka 5:43, leidžiasi 8:10.

ORAS

Saulėta, temperatūra dieną 82 l., naktį 65 l.

SKAUTYBĖS kelias

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKIŲ-KŲ RAMOVĖ
Redaguoja sktn. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 476-7089

N. SADŪNAITĖS STOVYKLA

Jei stovyklos pasisekimas būtų matuojamas išsiskirstančių sesių ašaromis, tai šių metų N. Sadūnaitės stovyklą reikėtų laikyti kaip vieną iš labiausiai pavykusių. Dėl Europoje vykstančio Jaunimo kongreso susidaręs šiek tiek mažesnis skaičius stovyklautojų, vienodesnis amžius, sumaniai paruošta programa ir išskirtinai puikus oras, leido kernavietėm ir jų viešniom iš Detroito, New Yorko, Floridos ir net Kolumbijos suartėti ir susidraugauti taip, kad paskutinį kartą nuleidžiant vėliavas vienas po kito skambėjo liūdni skilčių šūkiai: "Mes nenorim važiuoti namo!"

Sugrįžus į miestą ir išsiplovus miško dulkes, akyse dar vis tebestovi nepamirštami įvykiai ir išgyvenimai, o ausyse tebeskamba dainos žodžiai: "Atsimeni kaip mes linksmai stovyklavom, atsimeni kaip mes prie laužo dainavom, atsimeni kaip mes per naktį budėjom ir kalbėjom?...".

Tačiau, šalia linksmų nuotykių ir gero ūpo, kaip giliai pajuto ir išgyveno sesės savo lietuviškąjį kraitį ir pareigas. Ar išgirdo už save negalinčiųjų kalbėti prašymą:

"Nors ir kitos svajonės
subrendo,
Daug kitokių troškimų širdy,
Privalai stot į kovą jau
šiandien
Savo sąžinės balsą girdi".

Susimąsčius vartau stovyklinio laikraštėlio "Laisvės Žodis" numerius ir sustoju prie skilčių atsiliepimų skyrelio. "Užrištomis akimis, rankomis susikabinę išžygiavom į Gabijos kalną. Pakelyje buvo skaitoma apie Kražių skerdynes. Nukeliavus į kalną buvo pravestas pasikalbėjimas apie Kryžių kalną Lietuvoje. Po pasikalbėjimo sesės pasidarė kryžius ir parsinešė prie savo palapinių. Naktį nuslinko su kryžiumi į kalną ir įtvirtino į žemę. Slinkti buvo sunku, nes visur tykojo priešas... Tai ką mes šiandien darėme paliko mano širdyje labai ddelį įspūdį. Parodė, kokia buvo Lietuva, kaip ją turim mylėti. My lejau Lietuvą pirmiau, bet dabar daug daugiau... Šis įvykis padėjo man pamatyri N. Sadūnatės vargą"...

"Laisvės Žodžio" antrame numeryje Svajonių skiltis rašo apie naktinę iškylą: "Pirmadienį, 3 val. p. p. visos prityrusios skautės išsirikiavom iškylai. Kai priėjom pievą, susitikome Aušros Vartų skautes ir Lituanicos skautus. Visi buvo įdėti į grupes ir su tomis grupėmis žygiavo į Indian Trails... Pagaliau priėjom stovyk lavietę, ten iškasėm duobę, kurioje pastatėm laužus ir iškepėm maistą... Po laužo žaidėm naktinius žaidimus. Pusė žmonių buvo knygnešiai ir bandė praslinkti pro sargybą... Kai kas spėjo su knygom, kryželiais ir laikraščiais prieiti prie laužo...

Susimąstymo dieną buvo skaitoma Kronika, suvaidinta ištrauka iš N. Sadūnaitės teismo ir rašomi laiškai lietuviams kaliniams. Štai ką rašo laikraštėlyje viena skautė apie susimąstymo dienos Mišas ir laužą. "Buvo labai ramu ir aš galėjau galvoti apie ką kunigas kalbėjo... Iš viso, stovykla man labai patinka ir aš tikrai nenoriu važiuoti namo"...

Galbūt labiausia visas sukrečiantis ir regimai pozityvius rezultatus atnešąs įvykis buvo nelauktas **vienkartinis vėliavų pakėlimas** anglų kalboje. Tai buvo akyvaizdus įspėjimas jaunesnėm sesėm kas gali atsitikti artimoje ateityje, jei tarp savęs nebekalbėsim lietuviškai. Mūsų sesės iš Kolumbijos galėjo įsijungti tik tuo metu kai buvo niūniuojamas Tautos himnas. Nevienai jaunai sesei ir vadovei sužvilgo akyse ašara, net ir mažosios paukštytės skundėsi, kad toks keistas vėliavų pakėlimas joms labai nepatikęs.

Nijolės Sadūnaitės stovyklos mintis — Ištikimybė, ženklelio autorė — Rima Krutulytė, Stovyklos šūkis: "Ranką su ranka sudėkim, Sadūnaitės vargą minėkim!" Stovyklos viršininkė — Marytė Utz. Stovyklos vadiją sudarė sesės: Ona Siliūnienė, Ginta Remeikytė, Dana Puodžiūnienė, Rugilė Šlapkauskienė, Vida Rėklytė, Audra Naumaitė, Irena Grigaitienė, Gina Luneckaitė, Rūta Daukienė, Diana Alkutė, Liūda Rugienienė, Alė Jonušaitė, Rita Penčylienė, Ritonė Rudaitienė, Rūta Traškaitė, Linda Chiapetta, Violeta Kušeliauskaitė ir Aušra Klimienė. *s. Ritonė Rudaitienė*

KERNAVIETĖS PRISIMENA

Nijolės Sadūnaitės stovyklos sesės prisimindamos stovykloje valgytus cepelinus, kugelį, bulvinius blynus, balandėlius, barštelius, naliesnikus, šaltibarščius, pizza, lazagnia, namų darbo pyragaičius ir visus kitus čia neišvardintus skanumynus, nuoširdžiai ir skautiškai dėkoja Mitybos ministerijoje dirbusiom mamytėm: Gr. Domijonaitienei, I. Grigarienei, L. Kizlaitienei, Ir. Putrienei, L. Vėžienei, sesėm: R. Daukienei ir O. Siliūnienė ir V. Miliauskui.

VADOVAUS LOS ANGELIEČIŲ STOVYKLAI

Los Angeles skautų-čių stovykloje "Baltijos" skaučių pastovyklei vadovaus: (pirmą savaitę) viršininkė v. sl. Daiva Jusonienė, virš. pavaduotoja — v. sl. Irena Žukaitė; paukštyčių vadovė. v. sl. fil. Audra Griniūtė; skaučių vadovė sl. Danutė Prasauskaitė.

DĖKOJA UŽ LAUKTUVES

"Gijos" stovyklos sesės dėkoja Vyr. Sk. v. s. I. Kerelienei už 30-čio jubiliejinį raguolį, dr. L. ir I. Kriaučeliūnams už visai stovyklai atsiųstus riestainius ir saldžius gėrimus, v. s. O. Siliūnienei už visoms stovyklaujančioms nupirktus ledus. Už lauktuves dėkoja: p. p. Gvildžiams, Kotovams, Jautokams, I. Žukauskienei, Z. Jauniui, I. Smieliauskienei, I. Valaitienei.

Žygiuoja "Gijos" stovyklos sesės, vedamos stovyklos virši ninkės v. s. Reginos Kučienės **Nuotr. L. Volodkos**

L. S. seserijos vyr. skautininkės pranešimai

Tęsinys (5)

Vyr. Skaučių Vadovė
s. Dalia Dundzilienė
The Lawns Apt. 210.
6443 Clarendon Hills Rd.
Clarendon Hills, Ill. 6014
Tel.: 986 — 9068
Evangelikų Dvasios Vadas
Kun. Algimantas Žilinskas
2220 Felina Court
Massissauga, Ont., L5A IK5
Canada
Seserijos VS Pavaduotoja
v. s. Janina Mikutaitienė
445 S. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill., 60632
Tel.: 312 VI7 — 5186
Atlanto Rajono Vadeivė
s. Regina Petrutienė
7407 Kipling Pkmy.
District Heights, Md., 20028
Tel.: 301 336 — 3205
Vidurio Rajono Vadeivė
j. v. s. Aldona Gasnerienė
6519 S. Rockwell
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 737 — 2311
Australijos Rajono Vadeivė
ps. Pajauta Pullinen
3 Castle Howard Rd.
Chemltenham NSW 2119
Australia
Prityrusių Skaučių Vadovė
s. Liūda Rugienienė
30717 Lund Dr.
Warren, Mich., 48093
Tal.: 313 573 — 9448
Skaučių Vadovė
s. fil. Ilona Laucienė
8500 S. Lorel Ave.
Burbank, Ill., 60459
Tel.: 312 423 — 9645
Jūrų Skaučių Vadovė.
j. p. s. V. Račiūnienė
11 S 480 Hill Rd.
Lemont, Ill., 60439
Tel.: 312 739 — 3085

Skautininkių Vadovė
s. Regina Smolinskienė
3721 W. 65tr Pl.
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 LU 2 — 1771
Protokolų Sekretorė
s. Aldona Kaminskienė
5714 S. Whipple
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 778 — 6452
Gintaro Mokyklos Vadovė
v. s. Vanda Aleknienė
226 White Fawn Trail
Downers Grove, Ill., 60515
Tel.: 312 963 — 0739
"Gabijos" Redaktorė
v. s. Nijolė Užubalienė
7006 S. Rockwell
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 GR 6— 4636

2.

Sesei Valentinai tariu skautišką ačiū už jos pareigingumą ir nuolatinį rūpestį vadovaujant "Šatrijos" tunto sesėms.

3.

ps. V. Grybienei pristačius ir Kanados Rajono Vadeivei s. Liudai Gvildienei tvirtinant "Šatrijos" tunto tuntininke skiriu ps. Sandrą Kazlevičiūtę nuo 1979 metų vasario mėn. 4 d. dviejų metų kadencijai.

4.

Sesei Sandrai linkiu su jaunatvišku entuziazmu ir pasiryžimu įdiegti sesėms lietuvišką, skautišką sąmoningumą.

Nr. 98. 1979. III. 27

1.

Pasibaigus pereitai kadencijai, buvusią Seserijos Vadiją iš pareigų atleidžiu su padėka už nuoširdžią, skautišką darbo talką.

2.

Pradedant naujos kadencijos darbo metus, pranešu dabartinės Seserijos Vadijos sudėtį:
v. s. kun. Juozas Vaišnys — Katalikų dvasios vadas.
kun. Algimantas Žilinskas — Eavangelikų dvasios vadas.
s. Liuda Gvildienė — Kanados Rajono vadeivė
s. Regina Petrutienė —Atlanto Rajono vadeivė
j. v. s. Aldona Gasnerienė — Vidurio Rajono vadeivė
p. s. Pajauta Pullein — Austra lijos Rajono vadeivė
s. Janina Traškienė — Anglijos Rajono vadeivė
ps. fil. Danguolė Kviklytė — Vasario 16-tos Gimn. draugininkė.
v. s. Marija Vasiliauskaitė — Garbės gynėja.
s. Dalia Dundzilienė —Vyr. Skaučių Skyriaus vadovė.
s. Liūda Rugienienė —Prityrusių Skaučių Skyriaus vadovė.
s. fil. Ilona Laucienė — Skaučių Skyriaus vadovė.
ps. Dana Puodžiūnienė — Paukštyčių skyriaus vadovė.
j. ps. Vida Račiūnienė — Jūrų Skaučių Skyriaus vadovė.
ps. Valė Plepie nė — Vyr.Skaučių Židiniečių Skyr. vadovė.
s. Regina Smolinskienė — Skautininkių Skyriaus vadovė.
v. s. Vanda Aleknienė —Gintaro Mokyklos vadovė
v. s. Nijolė Užubalienė — "Gabijos" redaktorė.
s. Albina Ramanauskienė — Spaudos Tiekimo Skyrius.
s. Rita Penčylienė —Kultūrinių parengimų vadovė.
s. Vena Lauraitienė —Socialinio skyriaus vadovė.
s. Daiva Gaušienė — Iždininkė.
s. Joana Krutulienė —Ženklų Tiekimo Skyrius.
v. s. Regina Kučienė —Uniforminių medžiagų tiekimas.
s. Saulė Šatienė — Seserijos atstovė Fonde.
s. Aldona Kaminskienė — Protokolų Sekretorė.
s. Laima Luneckienė — Sekretorė.

3.

Sveikinu vadijos nares, sutikusias eiti pareigas, sveikinu Vadijos nares, sutikusias eiti pareigas, linkiu visoms našių ir turiningų metų, visas pastangas ir darbą pašvenčiant mūsų jaunosioms sesėms.Nr. 99. 1979. III. 27.

1.

Šv. Jurgio Šventės proga, tuntininkėms pristačius ir Rajonų Vadeivėms rekomenduojant, už parei gingumą ir darbštumą sekančias seses ir skautų rėmėjus apdovanoju:

Pažangumo žymeniu

psl .Laurą Baltutytę — Melbur ne,

(Nukelta į 5 psl.)

SVEIKINO

Negalėdami aplankyti Rake stovyklaujančių "Gijos", "Nijolės Sadūnaitės", "Ventės", "Lituanica 30" skautų-čių, raštu sveikino buv. Seserijos Vyr. Sk. v. s. O. Zailskienė ir buv. Brolijos Vyr. Sk. j. v. s. B Juodelis.

Aušros Vartų tunto "Gijos" stovyklos vadovybė. Pirm. eilėje iš k.: V. Kučaitė, R. Gaižutytė, D. Karužaitė, R. Jautokaitė, A. Gvildytė, V. Sutkutė. Antr. eilėj: A. Izokaitytė, J. Kriaučeliūnaitė, L. Rupinskienė, N. Misiulytė, D. Sutkutė, R. Kučienė — stovyklos viršininkė, N. Balzarienė — tuntininkė, A. Noreikaitė, A. Ramanauskienė, B. Sasnauskienė ir D. Brazdžiūnaitė.
Nuotr. L. Volodkos

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $37.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $35.00. Foreign countries, $37.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kvieikvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	6 mėn.	3 mėn.
Chicago ir Cook apskr.	$37.00	$19.00	$15.00
Kitur J.A.V.	35.00	18.00	13.00
Kanadoje ..... U.S.A.	37.00	19.00	15.00
Užsienyje	37.00	20.00	15.00
Savaitinis	25.00	15.00	9.00

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.
● Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

JAY DRUGS VAISTINĖ
2759 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
● RŪPESTINGAI ĮSPILDOMI RECEPTAI ● FANNIE MAY SALDUMYNAI ● KOSMETIKOS REIKMENYS
Atdara šiokiadieniais nuo 8 val. ryto iki 10 val. vakaro.
Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vakaro.
D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas
Tel. — 476-2206

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Duslintuvai. Išmetamieji vamzdžiai ir kiti pataisymai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-ups. Lubrication. Change of oil and filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE
2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777
Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro.
Šventadieniais uždaryta — Sav. MIKAS ČESAS
Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet.

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val.: pirm., antr. ir ketv. 6 iki 7:30 v. v. Šešt. 1 iki 3 val. Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.; pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šešt. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

1002 N. Western Ave., Chicago
Tel. 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
7110 W. 127 St., Palos Heights
Tel. 361-0730
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7 išskyrus treč. ir šešt.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago — 476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., treč., ketv. 9 iki 6 val. Šeštad. 9 iki 1 val.

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. 737-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Telef. — 282-4422
Dr. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
Tel. — GR 6-0617
6958 S. Talman Ave.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

Nelaisva spauda ir

SPAUDOS DIENOS SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Čekoslovakai yra sukūrę groteskinį filmą apie pasaulio sutvėrimą, kuriame pateikiami tokie vaizdai: Dievas sukuria vandenis, o velnias į juos priberia druskos; Dievas sėja javus, o velnias barsto į juos piktžoles; Dievas sukuria bangas, o velnias jų trukdytojus griaustinius. Ir taip pateikiama visa eilė panašių vaizdų. Pagaliau paskutinis tvėrimo aktas: Dievas rašo laikraščius, o velnias sukūria cenzorių.

Šį filmo vaizdelį mes prisiminėme, norėdami kiek pakalbėti apie Sovietų Sąjungos spaudą. Atsirado ir proga: Sovietai yra paskelbę „spaudos dieną", kuri švenčiama kiekvieneriais metais. Maskvos radiofonas ir sovietiniai laikraščiai paskelbė, kad spaudos diena nėra vien tiktai žurnalistų šventė, bet „visos tautos šventė". Sovietinė spauda nesanti „išrinktųjų žmonių garsintuvas", kaip tai esą kapitalistiniuose kraštuose, bet ji esanti „visos tautos, milijonų žmonių tribūna, iš kurios gali kalbėti kiekvienas pilietis". Kiekvienas gyventojas galįs laisvai pareikšti savo mintis gausiuose Sovietų Sąjungoos laikraščiuose ir žurnaluose.

Toliau aiškinama, kad, jei bet kieno paprašytas dalykas pripažįstamas vertingu, jis ir spausdinamas, o jei spausdinimui netinkamas, tai redakcija autoriui duodanti motyvuotą atsakymą.

★

Minėti sovietinių propagandos įstaigų žodžiai apie tariamą spaudos laisvę — tai „opiumas liaudžiai". Juk iš tiesų Vakaruose ir Rytuose yra visiškai skirtingas spaudos laisvės supratimas. Vakaruose autorius gali parašyti kokį tik nori straipsnį ar knygą, gali jį duoti laikraščiui, žurnalui ar knygų leidyklai išleisti, paskelbti. Jeigu dėl kurių priežasčių neleidžia — jis gali pats savo lėšomis išsileisti ar surasti *mecenatų leidimo išlaidoms padengti*. Tokį leidinį kas norės galės skaityti ar neskaityti, tikėti ar netikėti, ką autorius parašė, bet į kalėjimą už tai niekas autoriaus nesodins, dargi jo policijos įstaigos nesuims ir netardys.

Sovietuose spaudos laisvė suprantama kitaip: tiktai viena valdančioji kraštą komunistų partija turi spaudos „laisvę". Ji laiko savo rankose visus laikraščius, visas leidyklas, visas redakcijas, spaustuves ir mielaširdingai pateikia visą atėjusią į redakcijas bei leidyklas medžiagą savo gausiems cenzoriams. O šie tikrai negailestingi. Tačiau, rodosi, kad ir cenzoriams nėra kas daug veikti: rašantieji Sovietų kontroliuojamuose kraštuose žino, kad rašyti kitaip, kaip nustatyta komunistų partijos, negalima ir kad priešinga nuomonė, kaip oficialioji š komunistinė nebus toleruojama.

★

Reikia dar priminti, kad kiekviena rašomoji mašinėlė Sovietų Sąjungoje, vis vien ar ji yra bet kurioje įstaigoje ar privačiose rankos, turi būti registruojama. Kiekviena jų turi savo „pasą" su jos šrifto pavyzdžiais. Tokia rašomoji priemonė registruojama panašia tvarka, kaip Vakarų kraštų policijoje registruojami ginklai. Toje pačioje byloje laikomos taip pat jau iš anksto surinktos visos reikalingos žinios apie rašomosios mašinėlės savininką.

Vis dėlto viena kita rašomoji mašinėlė kažkuriuo būdu praspūsta neregistruota. Tokias okupuotoje Lietuvoje naudoja pogrindžio raštams leisti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" ir kitų raštų leidėjai, Rusijoje — atitinkamų rusų kronikų bei „samizdato" autoriai.

Jie krašte yra pogrindžio spauda, jei jos autoriai bei leidėjai, platintojai suimami, persekiojami, teisiami, baudžiami, kalinami —tai iš kur čia „spaudos laisvė" ir ką reiškia tariamos dienos" šventimas?

★

Sovietinės įstaigos, negalėdamos kitaip atremti joms metamų kaltinimų spaudos laisvės reikalu, aiškina, kad pogrindžio raštų leidėjai teisiami todėl, kad jie "griauną Sovietų Sąjungos valstybės santvarką". Jie taip, tai kodėl neleidžiama pogrindžio leidiniams į viešumą išeiti? Kodėl neleidžiama spausdinti paprasčiausio religinio leidinėlio, net mažiausio paveikslėlio su kuklia maldele ar be jos? Kodėl neleidžiama Lietuvoje ir kitur leisti religinių laikraščių? Kodėl draudžiama spausdinti maldaknyges ir Šv. Rašto knygas, maldynus, giesmynus? Ar okup. Lietuvoje ne buvo suimti ir nuteisti maldaknygių bei religinių knygų perrašinėtojai?

Dar prisiminkime faktą, kad 1974 metais Latvijoje buvo areštuoti ir 1975 metais nuteisti 7 asmenys, kurie viename Ligatnės vienkiemyje, įsirengę paprasčiausią spaustuvėlę, spausdino Biblijas. Rodos, nė vienas komunistas negalėtų tvirtinti, kad Šv. Rašto knygos, kurių kilmė siekia 2000 ar daugiau metų, apšmeižia sovietinę santvarką...

★

Tiesa, sovietinė konstitucija užtikrina savo piliečiams žodžio, spaudos, susirinkimų, mitingų, net eisenų gatvėse bei demonstracijų laisvę. Bet taip yra tiktai popieriuje. O popierius kantrus — jis kantriai pakenčia įvairias neteisybės. Tokiu momentu iš kažkur ateina šėtonas ir pagal mūsų rašinio pradžioje minėtą čekų „Pasaulio sutvėrimo" filmo manuskriptą pakiša cenzorių...

Šioje vietoje ir sugriūna visa Maskvos propaganda apie tariamą spaudos laisvę Sovietuose. Gyvenimo realybė parodo visai priešingą vaizdą.

Spaudos laisvės okup. Lietuvoje ir kitur Sovietuose nebus tol, kol bus persekiojami kronikų ir kitų raštų leidėjai, kol nebus kiekvienam piliečiui leidžiama laisvai turėti neregistruojamą rašomąją mašinėlę, kol nebus visiem laisvai leidžiamos spaudos darbų dauginimo priemonės — rašyti ir skelbti tai, ką žmogus mato reikalinga ir naudinga sau ir kitiems.

Šitaip supranta spaudos laisvę visas civilizuotas pasaulis. Jei taip būtų Sovietuose, tada nereikėtų skelbti: specialius "Spaudos dienų", nes kiekviena diena be atskro valdžios primnimo, būtų laisvos spaudos diena.

b. kv.

Spaudoje ir gyvenime

NAUJA LATGALIŲ KNYGA

Rytinėje Latvijos srityje yra Latgala, kurioje gyveno apie 100,000 latgalių. Bet latgalių yra ir laisvajame pasaulyje. Tremtyje jie turi ir savo kalbos knygų leidyklą. Tai patvirtina ir 1978 m. Muenchene išleista Jono Skirmanto knyga „Latgalos pilsėtas", kur aprašyti visi Latgalijos miestai su jų praeities istorija.

Daugpilis (Daugavpils latv.), Ludza ir Rezeknė yra Latgalijos didesnieji ir senesnieji miestai, tad jie knygoje ir smulkiai aprašyti. Visi aprašymai apsčiai pavaizduoti iš Latvijos nepriklausomybės ir rusų okupacijos laikų fotonuotraukomis, ir net keliais Brocės, daugiausia bažnyčių, piešiniais.

Rusų okupacijos metu miestas Krustpils nebeegzistuoja, jis prijungtas kaip priemiestis prie Jekabpilio. Vilako kaimui jau 1945 m. suteiktos miesto teisės. Taip pat prie Daugpilio prijungtas Zemgalės miestas Griva.

Daugpilis senovėje buvęs toks „judrus" miestas, daug kartų keliamas iš vienos vietos į kitą. Ji dažnai sunaikindavo Dauguvos potvyniai ir gaisrai, nes Latgalos miestai buvo mediniai. 1628 m. jėzuitai iš lesų persikėlė į Daugpilį. 1772 m. per pirmąjį Lenkijos padalinimą, Daugpilis prijungtas prie Rusijos. Jame tada buvo 3461 gyventojas. Išsamus yra Rezeknės aprašas, kur pasakyta, kad Rezeknės pilį 1285 m. pastatė Livonijos ordino magistras Vilums Sauerbergs. Knygoje pasakyta, kad XIV a. pirmoje pusėje Livonijos ordino ir Lietuvos karo metu kunigaikštis Timofejevič iš Rezeknės ištrėmęs į Rusiją 20.000 belaisvių — gyventojų ir iš jų niekas nesugrįžęs.

Per istorijos raidą Latgalą dažnai yra aplankę karai ir jos miestai buvę sunaikinti, bet po to ir vėl atstatyti.

Daugpily 1964 m. buvo 83.700 gyventojų. Jų tautybė nenurodyta. Latgaloje prie visų dvarų, miestelių buvę daug smuklių,, krautuvių ir malūnų. Taip Kraslavoje 1868 m., su 4017 gyventojais, buvę 13 smuklių, alaus bravoras, degtinės varykla, trys odos išdirbimo įmonės ir du malūnai.

Knyga parašyta latgalių kalba, atspausdinta gerame popieriuje ir gražiai įrišta. Latgaliams tai graži dovana.

A.T.

Carinė Rusija — kelias komunizmui

Užsienio politikos pasekmės

GEDIMINAS GALVA

Nikalojus II mėgavosi karinėmis uniformomis ir bandė dėtis kariu. Kariniai laimėjimai jį žavėjo. Jis stengėsi tęsti savo tėvo ir prosenolių imperialistinę politiką, kuriai pritarė ir Aleksandra. Mat, jai rūpėjo kitas tikslas — atvesti užimtų kraštų gyventojus į "tikrąjį" pravoslavų tikėjima.

XX a. pabaiga pasižymėjo didele tarptautinės politikos įtampa. Didžiosios valstybės ieškojo grobio ir panaudojo kiekvieną progą stiprinti savo įtaką. 1894 m. Turkija žiauriai malšino sukilusius armėnus. Armėnų žudynes Rusija laikė gera dingstimi įgyvendinti seną rusų carų svajonę — užimti Konstantinopolį. Čia pasipriešino Prancūzija, o Anglija pasiuntė karo laivyną į Egėjo jūrą. S.I.Witte minėtą planą pavadino pavojingu ir pražūtingu. Jo vykdymas buvo atidėtas. Visas Rusijos dėmesys nukreiptas į Tolimuosius Rytus.

Japonijos ir Kinijos karas

Trintis dėl Korėjos sukėlė 1894-95 m. japonų - kinų karą. Kinija, pralaimėjusi karą, pripaži no Korėjos nepriklausomybę, o Šimo - Noseki sutartyje (1895.IV. 17) Japonijai perleido Taivaną, Pescadorų salas ir Liaotungo pusiasalį. Kinija buvo paklupdyta. Jos ūkis buvo pakrikęs, o užsienio paskolos negalėjo gauti ko nors neužstačiusi. Ji dar turėjo japonams sumokėti 200 mil. taelų ka ro nuostolių.

Rusija nepalankiai vertino Liaotungo pusiasalio perleidimą japonams, nes jis buvo netoli Korėjos. Ji prikalbino sąjungininkę Prancūziją suteikti paskolą Kinijai minėtam pusiasaliui išpirkti. Sąjungininkės valstybės stengėsi iš Kinijos išstumti anglus ir pačios ten įsigalėti. Rusijos artimiausias tikslas buvo pastatyti Mandžiūrijoje geležinkelį. 1896. VI. 3 caro karūnavimo metu Rusija ir Kinija pasirašė slaptą sutartį, galiojusią 15 m., bendrai gintis nuo Japonijos. Rusai ne tik gavo teisę Mandžiūrijoje geležinkelį statyti, bet ten ir turtus naudoti bei savo policiją laikyti. Vos šešioms dienoms praslinkus nuo slaptosios sutarties sudarymo, pasirašytas Rusijos — Japonijos susitarimas, suteikęs rusams teisę tvarkyti Korėjos finansus, o japonams valdyti pramonę ir prekiauti. Sutartį pasirašiusiųjų šalių trintis vis didėjo. Ypač ją sustiprino naujas Rusijos susitarimas su Kinija išnuomoti 99 m. Portartūrą ir Talienvaną, rusų pramintą Dalnij, prekybinį uostą.

Rusija, pasinaudojusi 1900-01 m. neramumais Kinijoje, užėmė dalį Mandžiūrijos. Jos vyriausybė žadėjo iš krašto pasitraukti, bet pažado netesėjo. Šio įvykio suerzinti japonai ėmė ieškoti talkininkų. Rusijai kelis kartus atmetus Anglijos siūlymą glaudžiau bendradarbiauti, japonai pradėjo kalbinti anglus pasirašyti sutartį. 1902.I.30 Anglija ir Japonija sudarė sąjungą, pripažino Kinijos ir Korėjos nepriklausomybę. Anglai sutiko gerbti japonų ypatingas teises Korėjoje, nuo šaliai laikytis jų pradėtame kare ir drauge pasirašyti taikos sutartį. Japonai netrukus ėmė ruoštis karui, nes rusai susitarimų nevykdė ir vis delsė taikiu būdu spręsti šalių ginčą. Japonai karinį puolimą paspartino rusų pastangos naudoti Korėjos turtus.

Korėjos vaidmuo

Gobšus A. Bezobrazovas sugebėjo palenkti carą įsteigti bendrovę Korėjos ir Mandžiūrijos turtams, ypač miškams, naudoti. Bendrovė pradėjo darbą 1904 m. sausio mėn. prie Jalu upės. S.I. Witte buvo priešiškas minėtos bendrovės steigimui ir jos veiklai, nes jis numanė japonų atkirtį. Jo žodis buvo bereikšmis. Caras jau jį buvo atleidęs iš finansų ministerio pareigų ir paskyręs neatsakingam darbui.

Japonija greitai sukruto. 1904. II.6 ji nutraukė diplomatinius santykius su Rusija ir pradėjo karinį puolimą. Rusijos karo laivynas buvo atkirstas prie pat Portartūro. Po keturių dienų paskelb tas karas. Korėja netrukus buvo užimta ir ten įvestas japonų protektoratas. Rusijos kariuomenė sulaukė smūgių prie Jalu upės, o Dalnij ir Mukdenas japonų užimti. Karo tvirtovė Portartūras buvo V.30 apsupta ir 1905.I.2 krito, nors maisto ir šaudmenų užteko dar keturiems mėnesiams. Nepaimama tvirtovė esą buvusi ruso gen. Stoessellio už milijoną rublių išduota japonams.

Didysis paukštis, turėjęs dvi galvas, pasižymėjo nepaprastai silpnais sparnais. Rusijos kariuomenė, panūdusi japonus kepurėmis užmėtyti, buvo blogai organizuota ir kovai neparuošta. Tiekimas šlubavo, nes nuotolis milžiniškas, o geležinkelis Sibire dar nebaigtas statyti. Net ir turėdama vienašakį geležinkelį, vargu būtų Rusija išbridusi iš balos, nes patys kovingiausi kariniai dalinial buvo palikti sukiužusiam sostui saugoti.

Kas gi dėjosi krašte?

Caras norėjo Tolimuosiuose Rytuose valdas plėsti, bet sausumoje, sumušus rusų kariuomenę, nežinojo ką bedaryti. Jo patikėtinis V.K. Plehve vis dar tikėjosi mažuoju karu greitai japonus numaldyti. Karas būsiąs trumpas, bet neišmanė kaip vienu mostu ji baigti. Plehve vis dar kurstė kariauti: praverti Rusijai didžiuosius vartus Tolimuosiuose Rytuose. Admirolas E. Aleksejevas, Aleksandro III neteisėtas sūnus, gobšus politinis nesubrendėlis, caro paskirtas Tolimųjų Rytų srities valdytoju, nesusigaudė svarbesniuose reikaluose, tačiau įsakinėjo gen. A.N. Kuropatkinui daryti klaidingus karinius veiksmus.

Vyko didelė trintis. Vyriausias kariuomenės vadas gen. A.N. Kuropatkinas, jau įgijęs gerą vardą kare prieš turkus, sugebėjo karinius dalinius atitraukti. Jo patiės žodžiais tariant, padarė ir klaidų — karą uždelsė.

Baltijos laivyno žuvimas

Po pirmosios karo nesėkmės, kuri sudrebino Rusiją, sekė antroji. Caras ir jo patarėjai nutarė į Tolimuosius Rytus siųsti Baltijos laivyną. Tai buvo reto trumparegiškumo žygis. Baltijos laivynas, kuriam vadovavo adm. Rožestvenskis, turėjo per 5000 įgulos. Laivynas jau buvo pasenęs, o jūrininkai neparuošti rimtoms kovoms. Karininkai vežėsi ikonas ir pasikliovė sėkmingu likimo žaismu.

Pati pradžia buvo nesėkminga, nes prie Dogger Banks paskandino anglų žvejų laivus ir įtempė Rusijos — Anglijos politinius santykius.Kelionė aplink Afriką, daugiau kaip 18,000 mylių, užsitęsė 7 mėnesius. Didžioji tragedija dar buvo prieš akis. 1905.V. 27-29 Baltijos laivynas T. Rytų Gušimos sąsiauryje buvo sunaikintas. Ten žuvo 32 kariniai laivai ir beveik visa įgula.

Rusijos tragiškojo karo istorijos lapas T. Rytuose užverstas. JAV prezidentui T. Rooseveltui tarpininkaujant 1905. IX. 5 sudaryta taikos sutartis. Ji buvo, palyginti, švelni karą pralaimėjusiai Rusijai, kuri neteko pietinio Sachalino, Portartūro, Dalnij ir Korėjos. Mandžiūrija grąžinta Kinijai.

Bruzdėjimo pradžia

Abi šalys buvo nepatenkintos sutartimi. Japonijoje kilo neramumų dėl vyriausybės nesugebėjimo gauti iš Rusijos didesnės karo nuostolių sumos. Į Rusiją atslinko audra, sudrebinusi caro stiprų sostą. Jau seniau susidariusi įtampa krašte ėmė klibinti imperijos pamatus. Po pirmojo rusų pralaimėjimo, kariuomenės sausumoje sumušimo sprogimai dar buvo silpni. Nepatenkintieji santvarka ėmė atsargiai bruzdėti. Antrasis smūgis — Rusijos karinio laivyno pralaimėjimas sukrėtė kraštą. Neramumai ėmė stiprėti ir dėl vyriausybės padarytų klaidų. Tolimuose Rytuose Caras buvo priverstas daryti laikinas nuolaidas. Vėliau išsiskaidžiusios revoliucinės jėgos buvo numaldytos, senoji tvarka atstatyta, bet liko ryškūs plyšiai santvarkoje.

Net didžiojo pakrikimo metu vyriausybė veikė padrikai. Kiekviena ministerija buvo savivaldiškas pasaulėlis ir tvarkėsi kaip tiko jos rikiuotojui. Ministerijos buvo užsisklendusios ir nebendradarbiaudamos, net nesitardamos, ruošė savo sumanymus bei veiklos planus. Jų veiklą gaubė rusiškas įtaringumas ir paslaptingumas.

Vidaus reikalų ministerija ir jos daliniai krašte buvo svarbiausia jėga neramumams malšinti. Ir jos veikloje buvo keistų apraiškų, trumparegiškų žygių, kurie tik paskatino nepatenkntuosius kelti neramumus.

Krašte ganėtinai pritvinko sprogstamos medžiagos. Ėmė kelti balsą šeimos, kurių nariai kare žuvo ar grįžo invalidais. Per 90 proc. skurstančių pradėjo kalbėti apie savo nedalią. Jiems rūpėjo ne imperijos didybės pažeidimas, bet savas skurdas, beteisiškumas ir laisvės varžymas. Karo metu darbininkų padėtis dar pablogėjo, o kai kurių svarbių gaminių kainos pakilo. Nepatenkintųjų akis nukrypo į carą ir jo rankose buvusią valstybės ir visuomenės santvarką. Vis garsiau skambėjo šūkis: "Doloj samoderžavije, da zdrastvujet svaboda — šalin patvaldystė, tegyvuoja laisvė".

Daugiau kaip 6000 kilometrų ilgumo, apie 2500 metų senumo garsioji kinų siena daugelyje vietų sužalota, valstiečiams iš jos imant akmenis savo reikalams. Dabartinė komunistinės vyriausybė uždraudė sieną žaloti, įpareigojo valstiečius ją sutaisyti. Tą jie ir daro, karinių sargybų saugomi

PIKTAS SVEČIAS

Sekmadienio naktį vienas vyras buvo išmestas iš tavernos, 1727 W. 18 st., Chicagoje. Prieš uždarant taverną, jis sugrįžo su ginklu ir šūviais sužeidė ten buvusius 8 žmones.

GRUMTYNĖS SU LEMTIMI

JONAS MATONIS

72

Ši veikla jau buvo vykdoma nuo seniau ir, kaip tai įprasta, visa tai atlikti kaip kokį paprastą kasdieninį darbą, kartais net per daug nesirūpinant atsargumo priemonėmis. Padėjęs portfelin šiuos atsišaukimus tęsiau užsibrėžtą įmonių lankymą, tikrindamas jų nusiskundimus. Būnant vienoje įmonėj b-vės komisaro telefonu buvau iššauktas atvykti pas jį skubiu reikalu. Atvykęs pas komisarą sužinojau apie vienos įmonės stambius gedimus, kurių tuojau nepašalinus įmonė negalėsianti veikti. Susirūpinęs portfelį pasidėjau ant grindų prie kėdės, kur sėdėjau, ir po pasikalbėjimo su komisaru ir čia pat esančiu b-vės direktorium, užmiršęs apie portfelį, jį palikęs pas komisarą, skubiai išvykau rūpintis pairusios įmonės reikalais. Tik po kiek laiko, pasigedęs portfelio, atsiminiau, kad aš jį palikęs pas komisarą jo kabinete.

Gerokai išsigandau savo išsiblaškymo, pagalvojęs, kad to išsipūtusio nuo atsišaukimų portfelio nepastebėtų komisaras ir kad, jį patikrinęs ir radęs atsišaukimus, neperduotų portfelio ir manęs geštapui. Tuojaus grįžau į komisaro kabinetą ir jį atsiprašęs pasiėmiau portfelį su visais atsišaukimais. Tuojaus įėjęs apsidžiaugiau, nes portfelis stovėjo nepajudintas toj pačioj vietoj. Aprimau tikėdamas, kad komisaras apie atsišaukimus tą kartą nieko nežinojo, būdamas tiek pat rūpestingas, kaip ir portfelio savininkas...

Vokiečiams pradėjus trauktis iš Rusijos, Kauną dažniau pradėjo lankyti rusų lėktuvai ir net kai kada bombas mėtyti. Dėl visa ko savo sodyboje įrengiau šeimai slėptuvę, o smulkesnius brangesnius daiktus įkasiau žemėn kartu su užpirktos keliolikos litrų "skaidriosios", už kurią kaime buvo lengvai gaunami maisto produktai.

Iki 1943 m. buvo gana ramus gyvenimas. Kažkaip visi naiviai tikėjome, kad ne tik rusai bolševikai iš šio karo neatsikels, bet ir vokiečių nacizmas žlugs, karą laimės sąjungininkai, atsigaus demokratija ir vėl Lietuva atgaus nepriklausomybę, — bus tiek daug iškentėjusiems žmonėms vėl ramus gyvenimas. Tiktai to ir telaukėme, pasitikėdami Vakarų demokratijos laimėjimais ir pažadais.

Pradėjus vokiečių rytų frontui braškėti, vokiečių okupacija darėsi vis sunkesnė. Vokiečiams tik pradėjus karą 1941 m. liepos 21 d. prasidėjo jau seniau organizuojamas lietuvių sukilimas prieš bolševikus. Vokiečių kariuomenė atvykusi į Kauną rado pačių lietuvių sukilėlių jį užimtą, — patys lietuviai jau buvo apsidirbę su rusais, kurie betvarkėje bėgo iš Lietuvos, lietuvių partizanų gerokai sviliami. Buvo susidariusi ir sukilėlių laikinoji Lietuvos vyriausybė, kuri dėl augančių vokiečių apetitų išsilaikė gana trumpai. Vieton likviduotos vyriausybės vokiečiai sudarė vadinamo tarėjo instituciją, ir tarėju paskyrė generolą Kubiliūną, kuris už 1934 metų suorganizuotą sukilimą buvo kariuomenės teismo nubaustas mirtimi, pakeičiant bausmę kalėjimu iki gyvos galvos, o po poros metų prezidento Smetonos nuo bausmės visai atleistas. Tarėjas buvo tarpininku tarp vokiečių karinės valdžios ir vadinamos lietuvių savivaldos. Kubiliūnas buvo vokiečių valdžios verčiamas uoliai pildyti visus karinės valdžios įsakymus ir todėl jam teko daug laviruoti.

Generolui Kubiliūnui buvo įsakyta parinkti tam tikrą kiekį lietuvių karininkų organizuojamiems lietuvių daliniams. Tarp kitko, buvo steigiamas lietuvių pionierių batalionas, kurio vadu gener. Kubiliūnas, prisiminęs iš nep-riklausomybės laikų, mane buvo nutaręs paskirti. Šiuo reikalu iššauktas pas Kubiliūną ir man apie tai paskelbus, aš griežtai atsisakiau. Kubiliūnas sakėsi, kad jis apie tai jau buvo pranešęs vokiečių karo atstovui plk. Justui ir net pagrasė, kad dabar vokiečiai man galės pritaikinti represijas, — nubaus. Man atsisakius, paskyrė buvusį ryšių b-no kpt. Slyvauską, kuris sutikęs šias pareigas prisiimti, nors ir nebūdamas specialistu. Prisibijodamas vokiečių keršto, turėjau nekuriam laiku net pasitraukti iš Valgio b-vės, bent oficialiai, — su bendrovės vadovybe ryšius tik telefonu palaikiau. Nekurį laiką nenakvodavau namie; bet, nepasireiškus pajieškojimams, nusiraminau ir palikau savo pareigose iki jau reikėjo trauktis nuo artėjančių rusų.

Vokiečiams vis mažiau besisekant rusų fronte ir Lietuvoje jie darėsi įžūlesni: daugiau grobstė iš ūkininkų gyvulius, javus; daugiau pradėjo reikalauti vyrų į naujai steigiamus karinius dalinius, pradėjo organizuoti vad. vietinę rinktinę, kurią numatė panaudoti kautynėms prieš bolševikus. Pasireiškus iš lietuvių pusės tam tikram pasipriešinimui, paskirtus rinktinės vadus suėmė ir išvežė į koncentracijos stovyklą. Kaimo vyrus ir moteris pradėjo net bažnyčioje gaudyti ir vežti Vokietijon darbams. Jautėsi aiškus vokiečių karo pralaimėjimas ir nacinės Vokietijos žlugimas, o tuo pačiu ir vėl iš rytų artėjo pabaisa, nuo kurios reikėjo nieko nelaukiant sprukti, gelbstint savo gyvybę ir šeimos likimą.

(Bus daugiau)

BOSTONO ŽINIOS

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Bostone Pavergtų Tautų savaitė buvo organizuojama trijų tautybių: lietuvių, latvių ir ukrainiečių. Labai daug energijos ir darbo įdėjo ukrainiečių atstovas Orest Szczudluk. Buvo gauta audiencija pas Bostono arkivyskupą kad. Humberto Madeiros. Kardinolas prašė visose vyskupijos bažnyčiose liepos 15 d. Mišių maldose įjungti maldas už paverg tas tautas. Massachusetts gubernatorius Edward J. King išleido proklamaciją, skelbiančią Pavergtų Tautų savaitę.

Pats minėjimas įvyko liepos 18 d. gubernatūros rūmuose — State House Doric Hall. Į šį minėjimą susirinko daug lietuvių, bet buvo ukrainiečių, latvių ir net amerikiečių. Atsilankė buvęs ilgametis Mass. kongresmanas ir Speaker of the House JAV kongrese John J. McCormack ir gub. Edward J. King. Minėjimą atidarė ukrainietis Orest Szczudluk, kuris perskaitė ilgą sąrašą pavergtų tautų, kurios yra pavergtos to paties pavergėjo Sovietų Rusijos. Kun. Antanas Baltrašūnas sukalbėjo invokaciją. Po trumpą žodį tarė lietuvių Altos Bostono skyr. pirm. inž. Aleks. Chaplikas, latvių dr. Ilga K. Dinbergs ir ukrainiečių dr. John S. Didiuk. Buvo perskaityta Amerikos prez. Jimy Carter paskelbta Pavergtų Tautų savaitės proklamacija ir Mass. gubernatoriaus Edward J. King proklamacija. Tada kalbėjo pats gubernatorius E. J. King, kuris liudijo, kad visos tautos turi būti laisvos ir kad jos, kaip ir Amerika prieš du šimtu metų, vieną dieną vėl išvys savo laisvę. Labai šiltai ir nuoširdžiai kalbėjo buv. kongresmanas ir Speaker of the House John J. McCormack. John J. McCormack buvo tada prieš dvidešimt metų, JAV kongrese Speaker of the House. Jis daug dar bo įdėjo, kad ta Pavergtų Tautų savaitės rezoliucija būtų priimta,kurią kiekvienais metais JAV prezidentas skelbs. Ir tas yra daroma jau dvidešimt metų. John J. McCormack yra tikras pavergtų tautų draugas, o ypatingai lietuvių, nes jis yra kilęs iš So. Bostono ir daug lietuvių yra jo draugais. McCormack kalbėjo, kad pats Dievas suteikęs visiems žmonėms laisvę ir todėl niekas negali būti pavergtas. Pavergtos Tautos savo laisvę ir valstybingumą, su Dievo pagalba, atgausiančios. Po jo kalbos, jam buvo įteiktas gražus, įrėmuotas adresas su padėka už jo kovą dėl visų tautų laisvės.

Pagrindinis kalbėtojas buvo Mykolas Drunga. Jis savo kalbą pradėjo sakydamas, kad popiežius Jonas Povilas II plačiai atidaręs duris visiem, o Mass. gubernatorius Edward J. King padaręs tą patį atidarydamas State House, kur jo dėka pavergtos tautos pirmą kartą susirinko paminėti Pavergtų Tautų savaitę. Drunga paminėjo pavergtų tautų vargus, kaip ten žmonės yra persekiojami, kaip jie neturi teisių. Pavergtose tautose esąs labai didelis intelektualinis potencialas, bet jis negalįs kurti jokių žmogaus gyvenimui reikalingų vertybių, o esąs įkinkytas dirbti sovietų karo mašinai. Speaker of the House John J. McCormack nuėjęs prie Drungos nuoširdžiai padėkojo už tokią gražią kalbą.

Meninę programą atliko Ivaškų vedamas tautinių šokių ansamblis, pašokdamas keturis lietuvių tautinius šokius, o latvių grupė du jų tautinius šokius. Minėjimas baigtas malda, kurią sukalbėjo latvių kunigas.

Minėjimas pravestas labai gražiai. Visi kalbėtojai buvo trumpi ir labai prasmingi savo pasisakymuose. Ir miela, kad lietuviai salėje sudarė daugumą. Tai yra ženklas, kad mes prisimenam mūsų pavergtą tėvynę.

PARENGIMAI

Minkų radijo valandos gegužinė Romuvos parke Brocktone rugpiūčio 12 d.

Martyno Jankaus šaulių kuopos rengiamas Tautos šventės minėjimas Brocktone įvyks IX.9.

Tautos šventės minėjimas Lietuvių Piliečių d-jos salėje So. Bostone įvyks rugsėjo 16 d. Rengia L. B. Bostono apylinkė.

Stepono Dariaus legionierių posto moterų pagelbininkių banketas rugsėjo 30 d.

Tautinių šokių sambūrio šokių vakaras Lietuvių Piliečių d-jos salėje spalio 3 d.

Laisvės Varpo rudens koncertas Lietuvių Piliečių d-jos salėje So. Bostone spalio 7 d.

Balfo Bostono skyriaus 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 d. Lietuvių Piliečių d-jos salėje Bostone spalio 7 d.

Balfo Bostono skyriaus 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 d. Lietuvių Piliečių d-jos salėje.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas lapkričio 11 d.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo aukakties minėjimas Lietuvių Piliečių d-jos salėje lapkričio 18 d.

LIETUVOS KAIMAS LIAUDIES MUZIEJUJE

V. ŽENTUKAS

(Pabaiga)

Tai kodėl tie gražūs pastatai neperkelti į muziejų? Suprantama, kad toki eksponatai labai sumenkintų — „socializmo laimėjimus". Daugeliui yra žinoma, kad nepriklausomybės laikais Lietuvos ūkininkai darė didelę pažangą — pristatė moderniškų tvartų, erdvių kluonų ir patogių gyvenamų namų. Naujos statybos buvo dengtos čerpėm, skarda, gontais ir labai retai šiaudais. Kodėl muziejuje dominuoja pastatai su keturšlaičiais (iš visų keturių pusių) šiaudiniais stogais, nutysusiais iki pažemės?

Nutylima N. Lietuvos žemės reforma

Taip pat muziejuje nereprezentuojami tie tūkstančiai naujakurių (savanoriai ir bežemiai), kurie buvo gavę žemės iš nusavintų dvarų. Jų sodybų trobesiai buvo naujesni.

Muziejaus kūrėjai nė žodeliu neužsimena apie tuos tūkstančius rėžinių kaimų, kurie per trumpą nepriklausomybės laikotarpį buvo išskirstyti į viensėdžius. Iki 1938 m. sausio 1 d. buvo išskirstyta daugiau kaip 6000 rėžinių kaimų ir sudaryta bemaž 140.000 viensėdžių. Kiek kaimų buvo išskirstyta 1938 m. ir vėliau, statistika dar nebuvo paskelbta. Reikia manyti, kad iki bolševikų okupacijos (1940.VI.15 d.) nedaug neišskirstytų kaimų buvo likę. Žmonės savo viensėdžius gražiai sutvarkė, užvedė sodus ir džiaugėsi galėsią geriau gyventi.

Tiesa, leidinio pabaigoje autoriai teigia, kad muziejaus statyba dar nėra baigta. Esą Aukštaitijos sektoriuje stovės XIX a. antrosios pusės ir XX a. pradžios — pirkios, klėtys, kluonai ir pirtys. Galutinai susiformuos Dzūkijos grupinis kaimas. Čia atkeliaus pastatai iš Varėnos, Šalčininkų ir Trakų rajonų. Žemaitijoje bus visiškai atkurta baudžiauninko sodyba, žvejo troba ir tvartas su daržine po vienu stogu ir žuvų rūkykla. Statomame Lietuvos miestelyje bus XIX a. antros pusės darbininkų, prekybininkų, amatininkų namai ir būdingiausi miestelio pastatai. Bus ir kulto namai: bažnyčia, cerkvė, sinagoga. O kaip su Sūduva? Muziejaus architektai apie Sūduvą daugiau nekalba. Taip ir liks Sūduvą atstovauti Užbalių ir Paluobių „buožės".

Reikia monografijos apie N. Lietuvos kaimą

Okupantas sunaikinęs Lietuvos kaimą, lyg pajuokai iš žemdirbių ir iš mūs visų, įsteigė "Liaudies buities muziejų" iš kur skleidžia propagandą apie tarybinės santvarkos pranašumą.

Tai propagandai atsverti turime neatidėliojant paruošti ir išleisti monografiją apie nepriklausomos Lietuvos kaimą. Vien romano „Liepkalnio sodybos" toli gražu neužtenka. Mano nuomone, tokia monografija neturėtų būti sausa, mokslinė studija su daugybe statistinių lentelių, bet populiariai, lengvai ir visiems suprantamai parašyta. Leidinio centre turėtų dominuoti nuotraukos: gražesnės sodybos, atskiri pastatai, gyvuliai, ūkio mašinos, laukų darbai ir visos nuotraukos surištos su kaimo gyvenimu. Čia labai gerai tiktų buvusių žemės ūkio parodų nuotraukos ir kt. Turbūt sunkiausia būtų sumedžioti tinkamų nuotraukų, bet gerai paieškojus, būtų galima surasti. Atrodo, kad tokių nuotraukų būta ir ankstesniuose leidiniuose.

Be žemės ūkio specialistų straipsnių, čia tiktų sodybų ir laukų aprašymai, atsiminimai, įvairūs įvykiai, nuotykiai ir visa, kas primintų kaimą.

Jei mums vyresniesiems šiandien daug kas savaime aišku, tai mūsų vaikams, anūkams ir ateinančiom kartom kils daug neaiškumų ir įvairių klausimų — kas tas kaimas, viensėdis, sodyba, kaip tada žmonės gyveno dirbo, linksminosi ir t.t. Jei mes dabar nepasirūpinsim išleisti tokį leidinį, jo niekas ir niekada neišleis, tada visa atsakomybė kaip sunkus akmuo kris mūsų kartai. Taip ir liks vienintelis reprezentantas Rumšiškių liaudies muziejus su iškreiptu Lietuvos kaimo veidu.

Monografijai leisti iniciatyvos turėtų imtis Lietuvių agronomų sąjunga. Talkininkų ir lėšų, manau, atsirastų pakankamai. Pasisekimas priklauso nuo ryžto. Pavyzdys, kaip palyginti nedidelė grupė žmonių, energingos redaktorės p-lės Alicijos Rūgytės iniciatyva išleido impnuojančias monografijas — „Švėkšna" ir du tomai — „Zanavykija", o kitų išleista — „Linkuva" ir „Jurbarkas". Tai, ar mes, visi lietuviai, nepajėgtume išleisti monografijos apie nepr. Lietuvos kaimą — mūsų tėviškes. Pakol kas turime pakankamai pajėgų tokiai monografijai išleisti: Agronomų s-ga, kitų žemės ūkio sričių specialistai (sodininkai, pieninninkai ir kt.), Veterinarijos gydytojų s-ga, ūkininkai, mokytojų s-ga, miškininkų s-ga, ir kitos s-gos, kaip gydytojų, inžinierių, kunigų, skautų, ateitininkų, kurių visų, arba jų tėvų šaknys yra buvę kaime.

Kad nepavėluotume, jau šiandien pradėkim ruošti medžiagą.

Losangeliečiai stiprinasi abiturientų baliaus metu. Nuotr. A. Gulbinsko

PAIEŠKOJIMAS

Ieškoma **ONA MIKOLIŪNIENĖ-ŠABLIAUSKAITĖ**, duktė Petro, gyv. Kanadoje, Montrealyje, ir jos vaikai **Jonas, Vytautas ir Birutė.** Lietuvoje gyv. Ukmergės apskr., Vaitkuškio dvare. Ieško jos draugė ir tolima giminaitė **Ona Pariokaitė - Šmitienė - Zavackienė** (duktė Aleksandro), **L.T.S.R., Lithuania, Ukmergė, Karlo Marksо g-vė Nr. 33/9.**

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 — 3:30 val. popiet. — Šeštadienį ir sekmad. nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto.

Telef. 434-2413

1490 A. M.

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO, ILL. 60629

DAUGYBĖ LIETUVOS MIESTELIŲ aprašoma dr. J. Valiūnoro, MIC. knygoje:

"MARIJOS GARBINIMAS LIETUVOJE"

Knyga yra tik teologinė, jį dėl jdomių vietovių aprašymo ir dėl jos gausios istorinės medžiagos tinka pasiskaityti kiekvienam lietuviui, besidominčiam Lietuvos istorija ar vietovėmis. Knyga didelio formato, 440 psl. — kaina $3.00. Galima ją įsigyti "Drauge".

VLADAS ŠLAITAS

Nesu Vėjo Malonėje

Suskirstyta: Rudenio saulės raudonas ratas, Lietuviški debesys, Vandens žolė, Esu pozityvus ir praktiškas svajotojas. 110 pusi. Kieti viršeliai. Išleido ATEITIS 1978. Aplankas Vilijos Eivaitės. Spaudė Morkūno spaustuvė. Kaina su persiuntimu $5.73.

Ill. gyv. prideda 5% valstijos mokesčių. Užsakymus siųsti — DRAUGO adresu.

SENOJO BOKŠTO PASLAPTIS

Parašė ir iliustravo MIRGA GIRNIUVIENĖ

10 pasakojimų jaunimui. 150 pusl. Išleido JAV LB Švietimo Taryba 1978 m. su LF pinigine parama. Kaina su persiuntimu $4.73. Illinojaus gyv. prideda 20 ct. mokesčių. Užsakymus siųsti "Draugo" adresu.

JURGIS MATULAITIS

Stasys Yla

"Biografinė apybraiža, pirmoji tokios apimties... Autorius skaitytojams pažįstamas, nes jis savo raštais pririša skaitytoją, verčia mąstyti, gyvai ir vaizdžiai charakterizuoja asmenis...

Šioje knygoje autorius susikaupia ties vienu asmeniu — ark. Jurgiu Matulaičiu ir jį ryškina įvykiais, pokalbiais, dienraščių ir laiškų ištraukomis, buvusių mokinių ir bendradarbių liudijimais" — Valdemaras Cukuras.

Išleido ir spaudė Nek. M. Pr. Seserys, 370 pusl., 1977 m. Kaina su persiuntimu $7.41. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

2 butai — medinis su sklepu ir garažu. Švarus, gerai prižiūrėtas. 63 — ir Troy.

2 butai — mūrinis. Įrengtas sklepas. 2 auto garažas. Avers ir 26.

Medinis namas su geležies prekių — hardware krautuve. Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax
Notary Republic

2951 W. 63rd St., 436-7878

MISCELLANEOUS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4059 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, telef. 927-5980

A. VILIMAS MOVING

Apdraustas perkraustymas Įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

10% — 20% — 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois
Telef. GA 4-8654

M. A. ŠIMKUS

NOTARY PUBLIC
INCOME TAX SERVICE
4259 So. Maplewood, tel. 254-7450
Taip pat daromi VERTIMAI. GIMINIŲ iškvietimai, pildomi PILIETYBĖS PRAŠYMAI ir kitokie blankai

PLUMBING

Licensed, bonded, insured.

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Galite kreiptis nuo 7 iki 8 val. ryto arba po 5 val. vakaro.

SERAPINAS — 636-2960

MOVING

SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Tel. — WA 5-8063

Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio.

COSMOS PARCELS EXPRESS

2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Telef. — 925-2737

Vytautas Valantinas

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir Paprastos. Radijai. Stereo ir Oro Vėsintuvai
Pardavimas ir Taisymas

MIGLINAS TV

2346 W. 69th St., telef. 776-1486

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Plaunamе ir vaškuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5163

Lietuvos atsiminimai

Radijo Valanda jau 38 metus tarnauja New Jersey, New York ir Connecticut lietuviams!

Kas šeštadienį nuo 4 iki 5 val. popiet iš WEVD Stoties New Yorke 1330 kil., AM ir nuo 7 iki 8 val vak. 97.9 meg. FM

Direkt. **Dr. Jokūbas J. Stukas**
1467 Force Drive
Mountainside, N. J. 07092

Tel. 232-5565 (code) 201

Kviečiame taip pat klausytis Lietuviškų kultūrinių valandų anglų kalba iš Seton Hall Universiteto radijo stoties (New Jersey WSOU, 89.5 meg FM) Pirmad. 7:30 - 8:30 val. vakaro. **(Vadovauja prof. J. Stukas)**

REAL ESTATE

MARQUETTE PARKO APYL.

Savininkas parduoda 3-jų miegamų namą su dviem uždarais porčiais 12 x 20 p. Namas 2-jų aukštų ant 50 p. sklypo. "Cyclone" tvora. 2 maš. garažas ir "carport". Name visur kilimai. Užuolaidos. **Skambint po 6 val. vak.**

Tel. — 636-8265

DAR NE VĖLU

Palikimas. Modernus, apie 20 metų, 2-jų butų mūro namas ir mūro garažas. Įrengtas beismentas. Prašau teirautis ir paduoti savo telef. apžiūrėjimui iš anksto. Viliuojanti kaina.

Tuščias sklypas. Tinka naujai statybai Marquette Parke.

Labai švarus 2-jų butų namas ir garažas. Elektrinės durys. Atskiri gazo šildymai. Brighton Parke. $37,000.00.

2-jų aukštų mūro namas ir 2 auto garažas. Apie $6000.00 pajamų. Naujas stogas ir gazu šildymas. Apsauga nuo potvynio. Alum. langai. Galite pirkti už $41,800.00.

Valdis Real Estate

2625 West 71st Street

Tel. 737-7200 ar 737-8534

Namai Chicagoje ir priemiesčiuose

70 ir Maplewood. 2 aukštų 3-jų butų mūr. pajamų namas. Taip pat galimos pajamos rūsy. 2 maš. garažas. Nebrangus.

72 ir Mozart. Liuksusinis 2-jų butų po 2 miegamus mūro namas. Įrengtas rūsys. Pamatykite šiandien.

43 ir Washtenaw. 2-jų butų mūr. po 2 miegamus. 3-jų kamb. butas sklepe. $49.500.

Bridgeporte — puikus investavimas. 7 butų mūro namas. Pilnas rūsys. Nuomininkai patys apsišildo. $17,500 metinių pajamų. Kaina $54,000.

59 ir Mozart. Iš naujesnių 8 butų gerai prižiūrėtas mūras. Pirkėjui 3 miegamų butas. Dėl informacijos skambinkit mums.

67 ir Pulaski. Naujas 3-jų miegamų bungalow. Sklepas, garažas. Pamatykite šiandien.

Oak Lawn, į vakarus nuo Cicero Liuksusinis 3 miegamų. "tri-level". Pamatykite šiandien.

Budraitis Realty Co.

4243 W. 63rd Street

Tel. — 767-0600

Mes turime kompiuterį ir esame nariu M.L.S., kas palengvina pardavimą bei pirkimą.

Taverna ir 4 kamb. mūrinis. Į rytus nuo California Ave ir 71-os g-vės. Nuženinta kaina. $45,000.00.

1½ aukšto mūrinis. 6 kamb., 37 p. sklypas. Arti 69 ir Fairfield. Tik $34,900.00.

5 butų mūrinis. 19 metų senumo. Garažas. Savininkas išvyksta iš miesto. Arti 72-os ir California. Duokit pasiūlymą.

BUTŲ NUOMAVIMAS

Namų pirkimas — Pardavimas
Valdymas

Draudimai — Income Tax
Notariatas — Vertimai

BELL REALTY

J. BACEVIČIUS

6455 S. Kedzie Av. — 778-2233

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

ĮSIGYKITE DABAR

VIZITINIŲ KORTELIŲ REIKALU

Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Biznieriai jas plačiai naudoja. Bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines korteles.

Kreipkitės į "Draugo" administraciją visais panašiais reikalais. Būsite patenkinti mūsų patarnavimu.

HELP WANTED — VYRAI

MACHINIST

Able to set-up own runs on lathes & mills from prints. Fully Paid hospitalization. Good starting rates. Apply in person or phone.

GEAREX, INC.
7100 N. Lehigh St. 763-8200

Dock/Warehouse Personnel

High school graduate for shipping, receiving, order pulling. Must speak English. Apply

NOON HOUR FOOD PRODUCTS
660 W. Randolph

PRODUCTION MACHINE OPER'S

Pilną ar dalinį laiką antrai pamainai reikalingas patyręs mašinistas arba išmokysime dirbti ant NC-Chuckers, turret lathe, drills. Įvairios darbo valandos. Priedai. Moderniški įrengimai. Arti greitkelio. **Midland Mfg. Corp., 7733 Gross Point Rd., Skokie, Ill.** Atvykite dėl interview, neskambinkite.

TOOL ROOM REPAIRMEN

Franklin Park Location

Large Plastics Injection Molding Company seeks Tool & Die Repairmen. At least 7 years or more experience required. Good starting salary and benefits. Contact

LINDA EDYBURN — 455-3500

FACTORY MACHINIST

Sr. citizen Welcome. Part Time. We need your machine exp. to make tooling & fixtures in our shop. 3-5 hrs. per day .Flexible schedule **Call Mr. Pahuski at 585-0810 9-11 a.m.**

HELP WANTED — MOTERYS

LARGE SALES OFFICE IN SCHAUMBURG

Looking for experienced

Switchboard Operator

For interview call: 576-7174

MOTOROLA SEMICONDUCTOR PRODUCTS

SEWING MACHINE OPERATOR

Experienced in industrial sewing, to sew leather seat covers. Vicinity Dundee and 83.

NU-TREND CORPORATION

444 Mercantile Court
Wheeling, Illinois 459-1444

BINDERY HELP

(2nd & 3rd Shift Openings)

We are a growing computer service co. & need exp'd. bindery help — supervisors, operators, feeders & catchers. Good pay & benefits. Steady work. Hillside location.

Call Chuck Jackson 449-2800

COOK

For northside Rectory.
Live in available.
Full benefits.
Tel. — 588-6484

Wanted CLEANING WOMAN
5 days a week in Beverly
Call 445-7587

HELP WANTED — VYRAI

WAREHOUSEMEN NEEDED

Leading Chicago Auto Parts Wholesaler — Needs Warehousemen to STOCK INVENTORY, PICK ORDERS, and MAKE LOCAL DELIVERIES.

GOOD BENEFIT PACKAGE INCLUDES RAISE AFTER 30 DAYS.
Employee Discount on Auto Parts, Profit Sharing, and Insurance.

Apply in Person after 9 a.m. Ask for ROY

MOTIVE PARTS COMPANY OF AMERICA, INC.
2419 Indiana Avenue Chicago, Illinois

Baltimorėje buvo suruoštas tautybių festivalis, kuriame dalyvavo tūkstančiai žmonių, jų tarpe ir daug lietuvių. Ateitininkai ten įruošė lietuvišką kryžių ir parūpino medžiagos apie tikinčiųjų persekiojimą bei jų kančias okup. Lietuvoje. Nuotraukoje matome festivalio dalyvius, besidominčius informacija

Nuotr. C. Surdoko

ŠACHMATŲ ŽINIOS

— **LTSR rinktinė** (G. Piešina, A. Butnorius, P. Lapienis, tm Vladas Mikėnas, G. Rastenis, L. Ševeliovas, V. Majorovas, R. Kartanaitė su V. Kaušilaite ir atsarginiu P. Rageliu) dalyvauja Maskvoje, VII Spartakiados I pogrupio šešių komandų varžybose. Komandai vadovauja LTSR Šachmatų federacijos pirm. L. Puskunigis ir Respublikinio šachmatų klubo direktorius L. Geršakovičius (Vilnius). Komandos treneriai: tm M. Podgajecas iš Odesos ir meistras iš Kaliningrado A. Malevinskis. Spartakiadoje dalyvauja 17 šachmatų rinktinių, trijuose pogrupiuose. Iš pogrupių I-II v. v. laimėtojai baigminėse rungtynėse rungsis dėl I-VI v.; III-IV v. rungsis dėl 7-12 v., o likusios komandos dėl 13-17 vietos.

LTSR rinktinė sužaidė su Turkmenija 3-3, o trys partijos buvo dar neužbaigtos; su Leningradu taip pat 3-3 (3), prieš Ukrainą pralaimėta 2½-6½. Iš I rato beliko rungtynės prieš Uzbeko rinktinę. II rato visos komandos dar kartą susitiks tarpusavyje toje pat eilėje. Ukrainos rinktinėje žaidžia didmeisteriai: O. Romanišinas, A. Beliavskis, G. Kuzminas, V. Tukmakovas, I. Dorfmanas ir kt.; Leningrado rinktinėje: A. Karpovas, M. Taimanovas, A. Kočijevas, M. Ceitlinas ir kt.

Šios VII spartakiados varžybų atidarymo iškilmėse spartakiados vėliavą iškėlė pasaulio šachmatų meisteriai A. Karpovas ir M. Čiburdanidzė.

II pogrupyje po 4 rungtynių vyravo Maskva — 25 tš., Gruzija — 23, Baltgudija — 19, Kazachstanas — 16½, Armenija — 15, Tadžikistanas — 9½ tš.

III pogrupyje: RSFSR — 18½, Latvija — 16½, Estija — 14, Moldavija 13 ir Azerbeidžianas — 10 tš.

— ŠALFASS Šachmatų vadovas Kazys Merkis, išbuvęs šiose pareigose daugiau 20 metų, pereitą savaitę pasitraukė iš šių pareigų. Atėjo eilė jaunesniems imtis šio darbo. 1946 K. Merkis buvo amerikiečių zonos Vokietijoje šachmatų vadovas, 1947-48 — Vokietijos lietuvių šachmatų vadovas, o JAV, ŠALFASS šachmatų vadovas nuo 1957 metų. **K. M.**

SKAUTYBĖS KELIAS

(Atkelta iš 2 psl.)

v. s. vyr. sl. Liną Bobelytę — New Yorkas.

psl. Loretą Čižauskaitę — Melburnas.

vyr. sl. Daivą Ilginytę — Chicaga

psl. Akvilę Stasiliūnaitę — Melburnas.

psl. Lina Tamošaitytę — Melburnas.

Vėliavos žymeniu

v. sk. vyr. sl. Rūtą Dragnevičiūtę —New Yorkas.

Tėvynės Dukros žymeniu

g. vyr. valt. Dalią Bartkienę — Chicaga.

vyr. sl. Alvitą Ruokis — New Yorkas.

vyr. sl. Lidiją Petersonienę — Detroitas.

Ordinu už nuopelnus

kun. Paulių Baltaki —New Yorkas.

2.

Sveikinu apdovanotąsias seses, linkiu joms ir toliau, taip energingai žengti skautišku keliu, būti visuomet pavyzdžiu jaunosioms sesėms.

Kunigui Baltakiui — nuoširdi padėka už globą ir ilgametę skautiško darbo paramą auginant lietuvišką jaunimą.

Budėkime!

v. s. Irena Kerelienė
LSS Seserijos Vyriausia Skautininkė

ĮSIDĖMĖTINI ADRESAI

Ženklų Tiekimo Skyr. Vadovė
s. Joana Krutulienė
7355 S. Richmond
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 476 — 2929.

Uniforminių Medžiagų Tiekimas
v. s. Regina Kučienė
8626 S. Mozart
Chicago, Ill., 60652
Te.: 312 778 — 0358

Kultūrinių Parengimų Vadovė
s. Rita Penčylienė
12617 So. 72 Ct.
Palos Heights, Ill., 60463
Tel.: 448 — 7279

Paukštyčių Vadovė
ps. Dana Puodžiūnienė
2815 W. 86 Pl.
Chicago, Ill. 60652
Tel.: 778 — 1813

Vyr. Skaučių Židiniečių Vad.
ps. Valė Plepienė
8520 W. Cedar
Orland Park, Ill.
Tel.: 312 349 — 3570

Sekretorė
s. Laima Luneckienė
5925 W. 107th St.
Chicago Ridge, Ill. 60415
Tel.: 312 425 — 2372

Iždininkė
s. Daiva Gaušienė
7800 S. Massasoit
Burbank, Ill., 60459
Tel.: 312 424 — 0053

Seserijos Atstovė Fonde
s. Saulė Šatienė
99 Shenandoah Rd.
Warwick, R. I 02886
Tel.: 401 884 — 9572

Spaudos Tiekimo Skyr. Vadovė
s. Albina Ramanauskienė
7143 S. Troy
Chicago, Ill., 60629
Tel.: 312 434 — 8428

Socialinio Skyriaus Vadovė
s. Vena Lauraitienė
516 Charlton Ave.
Willow Springs, Ill., 60480
Tel.: 312 839 — 1748

LAIŠKAI DRAUGUI

APIE MIRUSIUS ARBA GERAI, ARBA NIEKO

Vokietijoje birželio 14 d. staiga mirė buvęs Lietuvos karo aviacijos kapitonas Aleksandras Mariūnas, kuris birželio 20 d., dalyvaujant dviem jo dukrom ir būreliui giminių bei pažįstamų buvo gražiai palaidotas Hanau mieste. "Laidojimo apeigas atliko kun. Bronius Liubinas, dalyvaujant A. Mariūno artimam bičiuliui kun. Alf. Bernatoniui ir kun. Vaclovui Šarkai". "Vokietijos LB valdyba padėjo puokštę gėlių ant karsto" (Draugas, liepos 14 d.). "Jo laidotuvėse buvo tartas atsisveikinimo žodis VLB krašto valdybos pirmininko vardu ir padėta puokštė gėlių" (Tėviškės Žiburiai, liepos 12 d.).

Iš apie velionį parašytų straipsnių Drauge, Tėviškės Žiburiuose ir, berods, Darbininke, matyti, kad a. a. kpt. A. Mariūnas "buvo labai glaudžiai susijęs su lietuvių gyvenimu Vokietijoje" (T. Ž.) ir, kad jis "įeis į Vokietijos lietuvių istoriją, nes su jo pavarde yra ypatingai artimai surištas Vasario 16 gimnazijos nuosavybės įsigijimas ir jos klasių namų statyba" (Draugas). Jis buvo tėvo A. Bernatonio patarėjas ir bendradarbis ir aktingai dalyvavo perkant gimnazijai Rennhofo pilį; jis asmeniškai buvo atsakingas už pirmąjį pilies remontą — jos pritaikymą gimnazijos ir bendrabučio reikalams (vadovavo atnaujinimo darbams). Kai buvo statomi nauji gimnazijos klasėms namai, Mariūnas vėl vadovavo statybai ir grynai jo iniciatyva buvo pakeisti planai — "prie klasių pastatų buvo prijungta eilė butų, kuriuose ir dabar gyvena gimnazijos direktorius bei eilė jos tarnautojų". Nuo 1962 m. rugsėjo 9 d. iki 1965 birželio 16 d. jis buvo Vokietijos LB tarybos ir valdybos nariu bei jos reikalų vedėju.

Taigi straipsnių apie a. a. Mariūną autoriai (ar autorius) labai gražiai iškelia velionio nuopelnus lietuvybei. Tačiau visai nesuprantama, kodėl straipsnių gale reikėjo paminėti, kad jis buvo Garbės Teismo pašalintas iš Lietuvių Bendruomenės (po to, kai susipyko su nauja Vokietijos LB valdyba ir iš valdybos išstojo). Iki šiol, rodos, laikėmės dėsnio: "De mortuis aut bene, aut nihil" (Apie mirusius arba gerai, arba nieko), ar dar kitaip — "De mortuis nil nisi bonum", atseit, apie mirusius kalbėkime tik gera, nes jie negali atsiliepti ir apginti savo garbę bei pasiaiškinti.

Labai gaila, kad šiuo kartu tam kilniam dėsniui buvo nusižengta.

Jonas Jasys

—Spręsk apie žmogų ne iš nosies, o iš žodžio.

Lietuvių priežodis

Brangiai Motinai Lietuvoje mirus, sūnui

Inž. VANDELINUI DOMANSKIUI,

marčiai dr. ALINAI, anūkams dr. JONUI ir dr. RIMUI reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Razmų ir Kisielių šeimos

Mielas VANDELINAI,

Tavo brangiai motinai
Tolimoje Lietuvoje mirus,
Ją amžinybėn malda lydime
Su Tavimi.

— Danguolė ir Aleksas

A. † A. JONUI RAČKAUSKUI mirus,

žmonai JANINAI RUGYTEI - RAČKAUSKIENEI, dukterims JANINAI ir IRENAI, sūnui dr. JONUI, marčiai RAMUNEI, žentams ir anūkams, ALICIJAI RŪGYTEI ir kitiems reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Stefanija ir Benediktas Mažučiai
Aldona J. Mažeika
Marytė J. Utz
Vanda J. Petkus
Stasys ir Aleksandra Jurjonai

Mokytojui

A. † A. JONUI RAČKAUSKUI mirus,

jo žmonai JANINAI, sūnui, Liet. Istorijos dr-jos vicepirmininkui prof. dr. JONUI RAČKAUSKUI su šeima, dukterims JANINAI ir IRENAI su šeimomis, svainei ALICIJAI RUGYTEI ir visiems artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

Lietuvių Istorijos Draugijos
Valdyba ir Nariai

Brangiajai Motinai

A. † A.

MARIJONAI BALTŪSYTEI PALUKAITIENEI

Lietuvoje mirus,

sūnų KUN. KLEBONĄ TEOFILIŲ ir GIMINES nuoširdžiai užjaučiame ir kartu dalyvaujame maldose už a. a. velionės sielą.

Kun. Pranas Baltrumas
Kun. Pijus Brazauskas

Mylimai motinai

A. † A.

VANDAI KULIKAUSKIENEI mirus,

jos sūnų VYTAUTĄ su ŠEIMA ir dukrą IRENĄ neapsakomo liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame.

Ada ir Vincas Dragūnaičiai
Aldona Vasonienė
Birutė Komežaitė

A. † A. PIJUI BIELSKUI mirus,

žmoną GENOVAITĘ ir SŪNUS bei GIMINES ir artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

ALIAS Pagelbinis Moterų Vienetas

THE BALTIC STATES IN PEACE AND WAR
(1917-1945)

Edited by V. Stanley VARDYS
and
Romuald J. MISIUNAS

Published with the cooperation of the Association for the Advancement of BALTIC studies.

The Pennsylvania State University Press University Park and London.

240 pusl. Kieti viršeliai. Šioje knygoje, kaip rašoma, šaltiniai panaudoti Suomių, Vokiečių, Anglų, Amerikos ir ypatingai Rusų ir Lietuvos archyvų dokumentai, kurie niekad nebuvę išleisti. Kaina su persiuntimu $15.00. Ill. gyv. prideda 75 ct. valstijos mokesčių. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL. 60629

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

Mirus

A. † A. STEFANIJAI BLANDIENEI,

jos dukroms ELENAI ir ONAI, žentui SAULIUI JAMEIKIUI reiškiame gilią užuojautą.

Ada ir Andrius Skučai

Brangiai mamytei

A. † A. PETRONĖLEI MANKIENEI

mirus,

jos dukrą VERUTĘ BUBNIENĘ ir jos ŠEIMĄ giliai užjaučiame.

Gražina ir Antanas Vaičaičiai su šeima

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11029 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

APLINK MUS

× **Aleksas Smolinskas,** Inžinierių architektų sąjungos Chicagos skyriaus pirmininkas, paėmė stalą į jubiliejinį "Draugo" banketą, kuris rugsėjo 22 d., šeštadienį, Jaunimo centre. Banketą rengia speciali komisija, kuriai pirmininkauja Irena Kriaučeliūnienė.

× **Danutė ir Jurgis Vidžiūnai** yra išvykę atostogų į Bahamą, kur žada pailsėti bent porą savaičių. Jie redakcijai iš Paradis salos atsiuntė sveikinimus, džiaugdamiesi geru oru ir puikiu klimatu.

× **Lietuvių Istorijos ir Švėkšniškių** draugijos gegužinė iš rugpiūčio 5 d. dėl nenumatytų kliūčių nukeliama vėlesniam laikui. Nauja gegužinės data bus paskelbta vėliau.

× **Balfo piknikas** įvyks rugpiūčio 5 d. V. I. Jonynų sodyboje, Chesterton, Ind., nežiūrint, koks oras bebūtų. Gegužinė įvyks net lyjant, nes yra dvi didelės salės. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

× **Oskaras Kremeris,** Chicago, Ill., prie prenumeratos mokesčio pridėjo 6 dolerių auką. Ačiū.

× **J. V. Vizgirda,** Aurora, Ill., atsiuntė prenumeratos mokestį ir didesnę auką. Dėkojame.

× **J. Bajorinienė,** Waterbury, Conn., atnaujindama prenumeratą atsiuntė ir auką. Ačiū.

× **Biržėnų klubo pobuvis - gegužinė įvyks rugp. 5 d.,** sekmadienį, 1 val. popiet, Vyčių salėje ir sodelyje, 2455 W. 47 St. Bus įvairaus skanaus lietuviško maisto, veiks baras ir bus gausus dovanų paskirstymas. Visą laiką gros biržėnų Ramonio orkestras. Visi maloniai kviečiami linksmai praleisti sekmadienio popietę su biržėnais. Įėjimas auka — tik 1 dol. (pr.)

× **L. B. Gage Parko Apylinkės parengimas - šokiai** Union Pier Lietuvių salėje įvyksta šį šeštadienį, pradžia 7:30 val. vakaro. Gros A. Stelmoko muzika. Programa. Laimėjimų traukimas. Įvairūs gėrimai atsigaivinimui. Vasaros laikui pritaikyti užkandžiai. Visi kviečiami.

Valdyba
(pr.)

× **Kostas Bružas** sutiko pravesti BALF'o gegužinėje, kuri įvyks rugpiūčio 5 d., I. V. Jonynų sodyboje, Chesterton, Indiana loteriją, — "Laimės šulinį", jam talkininkaus Balf'o Cicero 14 skyr. žmonės. Lietuvių visuomenė kviečiama tą dieną praleisti piknike, išbandyti loterijoje savo laimę ir pabendrauti su atvykusiais draugais ir pažįstamais. (pr.)

× **Liet. Kat. Mokslo Akademijos** ruošiamo suvažiavimo ir Vilniaus universiteto 400 metų minėjimo užbaigimo iškilminga Vakarienė įvyks š. m. rugs. 2 d. 7 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Dėl informacijos ir stalų rezervacijos prašoma skambinti K. Pabedinskui — tel. 386-6833 arba M. Marcinkienei—tel. 737-1920. (pr.)

× **NAMAMS PIRKTI PASKOLOS** duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.

Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Telef. **VI 7-7747.** **(sk.)**

× **Dr. P. Kaufmanas,** vykdąs Duke universitete mokslinius tyrimus, buvo atvykęs su šeima į Chicagą atlankyti giminių. Sūnūs Viktoras ir Arius dalyvavo jaunųjų ateitininkų stovykloje Dainavoje.

× **Dr. Vytautas Karoblis,** Ripley, Ohio, atsiuntė "Draugui" jo 70 metų sukakties proga malonius sveikinimus, padėkojo už kvietimą banketan ir pridėjo 20 dolerių auką. Už didelę paramą esame labai dėkingi.

× **Albinas Dzirvonas,** Chicago, Ill., žinomas lietuviškų organizacijų veikėjas ir rėmėjas, lankėsi "Drauge", tarėsi su redaktoriais spaudos reikalais, atnaujino prenumeratą ir įteikė Garbės prenumeratos mokestį. Už pagalbą esame labai dėkingi.

× **Vincas Žilinskas,** Pittsburgh, Pa., savo sveikinimus "Draugui" parėmė prenumeratos mokesčiu ir auka. Ačiū.

× **Ed. ir G. Petrauskai,** Pompano Beach, Fl., pasveikino "Draugą" 70 metų sukakties ir atsiuntė Garbės prenumeratos mokestį. Už viską maloniai dėkojame.

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— **Dail. Albino Elskaus** vitražų ir raižinių paroda bus "Vasaris Gallery", Bar Harbor, Me., nuo rugpiūčio 3 iki 31 d. Parodos atidarymas bus rugpiūčio 3 d., penktadienį, tarp 6 ir 9 val. vak.

— **L.S.S. Atlanto rajono** "Švyturio" stovykloje, kuri įvyks Resolute Scout Reservation, Bolton, Mass., rugpiūčio 28-26 dienomis bus skautų vyčių pastovyklė su atskira vadovybe ir programa. Stovyklos pabaigoje, rugpiūčio 25 d., įvyks skautų vyčių suvažiavimas. Maloniai yra kviečiami s. v. ir skautai vyčiai kandidatai atvykti. Kviečia s. v. v. sl. Bronius Naras, A. R. Sk. Vyčių skyriaus vedėjas ir pastovyklės viršininkas.

OKUP. LIETUVOJE

— **Mirė Albinas Radzevičius,** vyr. dėstytojas; Antanas Gurskas, buv. Kačerginės mokyklos mokytojas.

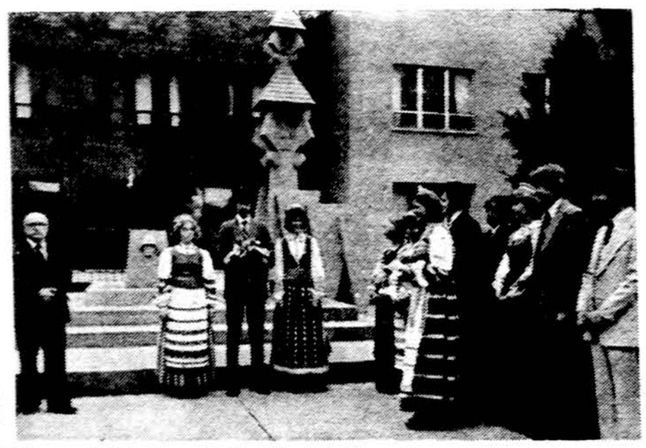

Chicagos Aukšt. lit. mokyklos 28-tos laidos abiturientai pagerbia žuvusius dėl Lietuvos laisvės Jaunimo centro sodelyje. Kairėje dir. J. Masilionis, vidury abiturientai D. Gauriliūtė, Algis Kuliešis ir Gaja Pemkutė, dešinėje kiti abiturientai su savo auklėtoju Gintaru Aukštuoliu. **Nuotr P. Malėtos**

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

DU GRAUDŪS SEKMADIENIAI LIETUVIO SODYBOJE

Prieš 46 metus Lietuvą skaudžiai sukrėtusi žinia dėl dviejų patriotų transatlantinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno tragiškos žūties tebėra jaučiama iki šiol ir kas metai gerbiama gedulo prisiminimuose. Liepos 15 d. dr. J. Adomavičius įžangos žodyje tų dviejų lietuvių žygį iškėlė į aukšto laipsnio didvyriškumą pasiaukojant tėvynės Lietuvos garbei pagal savo šūkį: "Tau, Jaunoji Lietuva!" Ir padeklamavo: Oi, ne verk, motinėle. Alfonsas Šidagis pagiedojo: Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė ir "Gražį tėvynė mano". Antanas Kevėža paskaitė savo eiliuotą kūrinį, dedikuotą Dariaus ir Girėno garbei. Buvęs Lietuvos karo aviacijos lakūnas Gediminas Janula, pristatydamas publikai dailininko Juodžio paveikslą su skriejančiais Darium ir Girėnu, pavaizdavo skraidos gerąsias puses, sykiu ir nelaimės neišvengiamybę.

Jonas Ramoška padainavo Lietuva brangi ir kt. Lucia Tomecki padeklamavo: Sudiev - Sudiev! Ant. Kevėžos žmonai Genovaitei tą dieną švenčiant savo gimtadienį, ji buvo pasveikinta Sodyboje išauginta gėle ir visų jai sugiedota Ilgiausių metų! Minėjimas baigtas giesme Marija, Marija.

Sekmadienį, liepos 22 d., savaitės bėgyje netikėtai mirus alvudiečiui Alfui Brinkai (17. VII) ir dailininkui profesoriui Adomui Varnui (19.VII), Lietuvio sodyboje graudingai liūdėdami po gedulo skraiste apie 30 asmenų pagerbė jų atminimą. Dr. J. Adomavičius paskaitė maldą, prašant Dangaus palaimos mūsų mirusiems: Ateikit Angelai, priimkit mirusius ir palydėkit prie Aukščiausiojo akystatos.

A. a. prof. Adomas Varnas nebuvo svetimas sodyboje, daug kartų lankęsis vienokia ar kitokia proga. A. a. Alfas Brinka daug metų buvo Alvudo narys, vaikų teatro vadovas ir režisierius (apie 10 metų, kultūrinių parengimų ruošėjas, darbuotojas ir vaidybinių rolių atlikėjas. Pastaruosius trejus metus Alvudo valdybos narys. Todėl Antanas Kevėža, sekretorius, atliko kuone akademinio lygio minimų asmenų biografinę aptartį, ypač iškeldamas a. a. Alfo Brinkos taurias būdo savybes — mandagumą, draugiškumą, nuoširdumą, paslaugumą, taikumą, palikusį spragą lietuvių kultūrinėje veikloje. Jam Zenono Šukio parašytą eiliuotą nekrologą paskaitė dr. J. Adomavičius. Po to sekė malda: suplikacijos ir Švč. M. Marijos litanija, atkalbėtos visų bendrai. Adelė Duoblienė ir Alfonsas Šidagis giedojo giesmes už mirusius. Lucia Tomecki deklamavo. Prie Šv. Marijos statulos degė žvakės. Pabaigai sugiedota malda Marija, Marija. Atsisveikinta iki kito sekmadienio šioje sodyboje pagerbimo Lietuvos gen. konsulės Juzės Daužvardienės jos deimantinio amžiaus sukakties proga.

O. Algminienė

GYDYTOJAS KALĖJIME

Dr. A. Bickham, kuris stengėsi suktai pasipinigauti negimusių žudymu, piktnaudodamas valdžios lėšas, nuteistas 2 metams kalėti ir pabaudos 6000 dol.

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Įsteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicagos skyriaus

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

STEBUKLINGOJI ŽVAIGŽDĖ

Buvo nepaprastai graži žiemos naktis. Dienos metu sniegas apklojo visą žemę mažomis, baltomis žvaigždelėmis. Lėtas sniego bangos kilo, apsupdamos mažą namelį. Tą naktį Marytė ir Linukas su tėvais ėjo į bažnyčią, nes buvo sekmadienis.

Apsirengę šilčiausiais drabužiais, užsivilkę paltukus, užsimovę botus ir pirštines, iškeliavo į bažnyčią. Marytei ir Linukui mišios atrodė neilgos. Žmonių buvo labai daug, visi kitaip atrodė.

Eidami namo iš bažnyčios, vaikučiai tarp savęs šnabždėjosi ir dairėsi, džiaugdamiesi nauju, šviežiu pasauliu. Pasižiūrėję į dangų, pamatė daug įvairių žvaigždžių mirgant. Tų žvaigždžių tiek daug, ir visos kitokios, taip, kaip buvo bažnyčioje visokių įvairių žmonių. Taip pat, kaip buvo visokių visokiausių snaigių ant žemės. Staiga Linukas sušuko: "Maryte, pažiūrėk į dangų, į tą didelę žvaigždę! Juk apie tokią žvaigždę kalbėjo prelatas šiąnakt bažnyčioje. Apie žvaigždę, kuri paskelbė Kristaus gimimą". — "O! Tokia graži" — Marytė daugiau negalėjo pasakyti.

Tą naktį vaikučiai, atsistoję prie lango, žiūrėjo į dangų, į tą stebuglingąją žvaigždę. Tokia šviesi ir graži žvaigždelė, niekada nebuvo vaikučiams matyta.

Gulėdami lovoje vaikai sapnavo apie žvaigždę. Koi jie miegojo, baltos snaigės naujai apklojo žemę.

Sekančią dieną vaikučiai anksti kėlėsi. Pavalgę šiltus pusryčius, išėjo laukan pažaisti sniege. Abu uždusę atsisėdo sniege pasilsėti. "Maryte", pasakė Linukas "pažiūrėk į šitą snaigę, kokia ji graži!" — "Neturiu dabar laiko žiūrėti į tavo snaigę. Aš turiu savo tokią didelę ir nepaprastai gražią. Ateik, Linuk, ir pažiūrėk vieną minutę". Linukas, palikęs savo snaigę, atėjo pažiūrėti. "Maryte, tu teisingai sakai. Šita snaigė nepaprastai graži. Man atrodo, lyg stebuklingoji žvaigždė nukrito iš daugaus ir čia mūsų laukė, kad ją atrastume. Mano manymu, ši sniego žvaigždė nori mums pasakyti, kad mums bus geros Kalėdos šiais metais".

Linukas tikrai gerai galvojo, nes tais metais, Marytei ir Linukui buvo nepaprastai gražios Kalėdos: pilnos meilės, ramybės ir džiaugsmo.

Ramunė Verbickaitė,
Hamiltono "Vysk. M. Valančiaus" lit. m-la. Kanada.
("Mokyklos atgarsiai")

OKUPUOTOJI LIETUVA L.K.B. KRONIKOSE

Aš tikrai negalėčiau papasakoti apie okupuotąją Lietuvą, nes aš niekada nebuvau okupuotas ir nebuvau okupuotoje Lietuvoje. Aš galiu rašyti kaip aš jaučiu paskaitęs Lietuvos Bažnyčios Kronikų.

Lietuvą užėmė komunistai ir labai daug ko uždraudė daryti. Labiausiai yra draudžiama religija. Daug bažnyčių uždaryta. Mokyklų klasėse nebėra kryžių. Mokiniai prieš pamokas ir po pamokų negali kalbėti maldos. Mokyklos yra rusinimos. Turi mokytis rusiškai mokiniai. Nors mokiniai ir nenori, bet jie turi taip mokytis, kaip komunistai įsako.

Lietuvoje trūksta maisto. Jie turi ilgai laukti eilėse. O kai prieina, dažnai jam pasako, kad nebėra to, ko nori gauti.

Ūkiai yra surusinti. Niekas savo ūkio neturi. Jie visi dirba rusams ir rusai beveik viską pasiima.

Žmonės nėra laisvi. Negali išvažiuoti iš okupuotos Lietuvos. Jie negali šnekėti prieš komunistus. Jei sugauna taip darant, tuoj įmeta į kalėjimą. Aš nebūčiau patenkintas, jei aš gyvenčiau okupuotoje Lietuvoje.

Viktoras Gliožeris,
Chicagos Aukšt. lit. m-los mokinys

PRO SAULĖS AKINIUS

Miško ošimas
Palydi mus,
Tai aplankykit
Skautų namus —

Leidžias ir teka
Saulė šviesi,
Laukiam stovykloj,
Prašom visi!

Viena mūsų istorija.
Viena ir Lietuva.
Istoriją kartojame,
Ir būna ji gyva —

Valio, valio,
Ir broliai ir draugai,
Bujokime,
Gyvuokime —
Ilgai, ilgai, ilgai!

Ačių už laišką,
Už žodį gražų —
Už džiaugsmo aidą
Kaip iš miražų.

Ir už jaunimx
Įdomų tokį,
Ir už stovyklos
Kibirkščių šokį.

O. B. Audronė

VALGĖME IR ŽAIDĖME

Buvo Kūčių vakaras. Pas mus atėjo daug giminių. Kūčias valgėme rūsy. Čia buvo eglutė, kurią mes patys nukirtome. Ant stalo degė žvakės. Jos buvo įdėtos į sidabrines lėkštes su šienu. Prie stalo mamytė sukalbėjo maldą. Tada mes laužėme plotkeles ir valgėme vakarienę. Šeštą valandą visi ėjome atidaryti dovanų pakietus. Tėvelis, mama ir giminės lošė kortomis ir kalbėjosi, o mes žaidėme su savo dovanomis. Vėlai vakare giminės išėjo namo.

Mes linksmi ėjome gulti.

Bronius Fabijonas,
K. Donelaičio lit. m-los
III sk. mokinys

VASARA

Vasara man geriausiai patinka. Nėra mokykloje pamokų, galiu daug maudytis ir žaisti. Vasarą mes važiuojame atostogų prie ežero. Ten aš renku gražius akumenėlius ir kriauklės.

Daiva Memėnaitė,
Detroito "Žiburio" lit. m-los
III sk. mokinė. ("Skambutis")

LIETUVIŠKA MOKYKLA

Lietuviškoje mokykloje aš mokausi apie savo tėvų žemę — Lietuvą. Man geriausiai patinka istorija, kurią moko ponas Tamošiūnas. Man patinka lietuviška mokykla dėl to, kad sutinku su draugais ir kartu mokomės: istorijos, gramatikos, lietuvių kalbos ir apie žymius lietuvius. Man nepatinka, kad reikia keltis aštuntą valandą ir skubėti į mokyklą. Apskritai man patinka lietuviška mokykla dėl to, kad padeda man išlikti lietuviu.

Darius Kirštelnas,
Rochesterio lit. m-los
mokinys. ("Plunksna")

VASARA

Žiema jau praėjo, vasara atėjo. Paukščiai sučiulbėjo. Sniegas jau nutirpo. Man tai vasara patinka. Ji visuomet man patiks. Ir šunyčiams ji patinka tol, kol sniegas vėl iškris.

Lina Grigaitytė,
6 skyr. mokinė, Fariaus Girėno lit. mokykla

MŪSŲ MOKYKLOS METRAŠTIS

Mūsų mokyklos knyga — metraštis turi visus mano rašinėlius ir daug fotografijų. Aš skaitau ją ir matau visų rašinėlius. Sekmadienį aš galėjau pardavinėti knygas. Buvo vienas doleris už vieną knygutę. Aš gavau 20 c. už kiekvieną parduotą knygą. Mūsų mokyklos knyga atrodo labai gražiai. Ji turi įdomų viršelį. Mano tėvams labai patiko mūsų mokyklos knygą.

Petras Stungys,
Šv. Kazimiero lit. mok.
5 sk., Cleveland, Ohio.

SKAIČIAVIMO KLAIDA

Žvejų laivelis ežero pakrantėje išgelbėjo skenduolį. Kai po dirbtino kvėpavimo skenduolis atgavo sąmonę, kapitonas liepė dviem jūrininkam perrengti jį sausais drabužiais, paguldyti į lovą ir iš laivo vaistinėlės jam duoti vieną tabletę Nr. 6.

Sekantį rytą vargšą skenduolį rado sunkiai kvėpuojantį ir gęstančiom akim.

— Ką jūs padarėte, neišmanėliai? — sušuko kapitonas.

— Nr. 6 vaistų jau nebebuvo, tai mes jam davėm vietoj to, dvi dozes nr. 3. Bet kažkodėl jam nebuvo geriau, — apgailestavo jūrininkai.

Tai buvo jų skaičiavimo klaida. Vietoje aspirino jie padavė žiurkių nuodų.

MANO PIRMOJI NAUJŲ METŲ DIENA

Naujų Metų dieną pirmiausia ėjome laukan ir žaidėme sniego kamuoliais. Pažaidę, pastatėme "senį besmegenį". Po to valgėme pietus, kur buvo kugelis, ruginė duona ir daug kitokių lietuviškų valgių. Pavalgę vykome krautuvėn nusipirkti vaisių. Taip ir praėjo diena.

Melisa Bucelevičiūtė,
7-tas skyr.
Melrose Parko lit. m-la

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos užbaigtuvės. Prie vėliavos mokyklos abiturientai: M. Bankaitytė ir A. Miškinis. Kalba mokyklos direktorė V. Augulytė. **Nuotr. V. Bacevičiaus**

PINIGAI

Pinigai buvo išrasti labai, labai seniai. Lietuvoje buvo litai ir centai. Litas buvo kaip doleris ir centas kaip Amerikos centas. Dabar rusai pagrobė Lietuvą. Dabar Lietuvoje naudojami rusų rubliai.

Paulius Viskanta,
Los Angeles lit. m-los mokinys
("Saulutė")

KLAUSIMAS IR ATSAKYMAS

Gerbiama ponia Visažiniene,
Visos kitos aštuntokės teigia, jog Ramūnas daugiau žiūri į Daivą, negu Daiva į Ramūną, bet aš nesutinku. Ar Jūs galėtumėte išspręsti mūsų ginčą?

Su pagarba **Aštuntokė**

Gerbiamoji,

Atsakymas aiškus: Jūs visos daugiau žiūrite į Ramūną ir Daivą, negu jiedu į vienas antdą. Su pagarba **V. Visažinienė,**
Bostono lituanistinė mokykla
("Švilpukas")

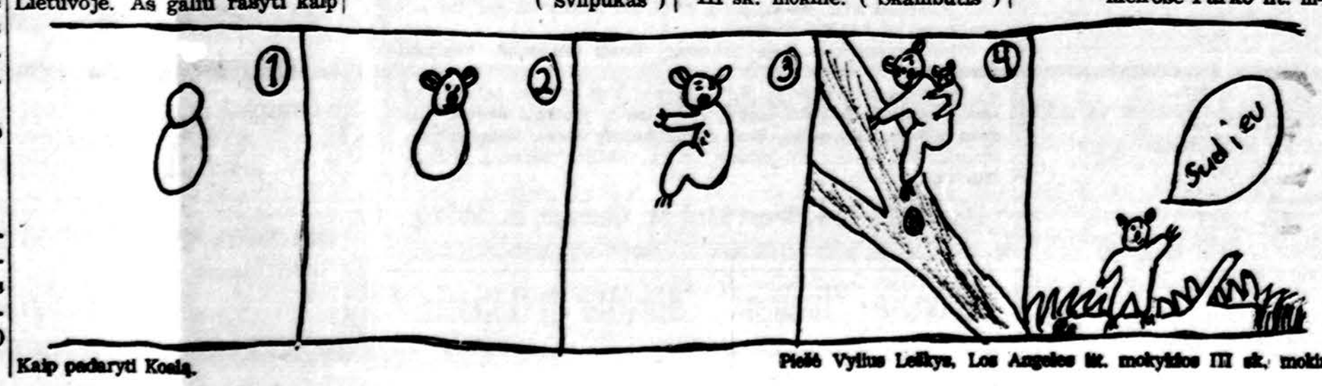

Kaip padaryti Kosą. Piešė Vytius Leškys, Los Angeles lit. mokyklos III sk. mokinys